БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 23 (13339) | **1971 оной январиин 28, четверг** | Сэн 2 мүн

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЗҮБЛӨӨН

...гэлдэр, Улаан-Үдэ хотодо Буряадай гүрэнэй ...ро ба баледэй театрай ордон соо республикы...й хүдөө ажахын түрүүшүүл суглараа. Энэ зүб...дэ колхоз, совхозуудай түрүү һаалишад, мал..., механизаторнууд, гахайшад, шубуушад, луго...уд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхоз, совхо...ай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, совет, хүдөө ...ын органуудай хүдэлмэрилэгшэд, мүн Улаан...н промышленна зарим предприятинуудай түр...гшэд уригдаһан байна.

...үдөө ажахые хүгжөөхэ хүдэлмэриин дүнгүүд. ...бликын хүдөөгэй ажалшадай 1971 ондо бэе...хэ зорилгонууд» гэһэн асуудалаар Буряадай ...Р-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын ...эхи орлогшо **В. И. ДУБРОВСКИЙ** элидхэл...

...дхэл соо табигдаһан гол асуудалые зүбшэн ...лгэдэ олохон хүн хабаадаа. Тэдэнэй дунда ...тын аймагай «Родина» колхозой түрүүлэгшэ **...Р. АГАФОНОВ**, Яруунын аймагай «Комсомоль... совхозой директор **В. У. ДАРХАНОВ**, Сэ...н совхозой суута һаалишан **Н. Л. ТАДВАШ...А**, Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ ...озой түрүүлэгшэ **С. Е. МАЛЬЦЕВ**, КПСС-эй ...инай райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. Б. ...ЕЕВ**, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ ...зой залуу тракторист **С-Х. С. МУХУЕВА**, ...нгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тү...гшэ **Р. С. БАДМАЕВ**, Кабанскын совхозой ...тор **А. И. ХМЕЛЁВ**, КПСС-эй Зэдын райко...эгэдэхи секретарь **А. Р. ПОТЕПАЛОВ**, Бэ...эй аймагай «Рассвет» колхозой луговод **А. Т. ...НАСЬЕВ**, Хяагтын аймагай «Пограничный» ...зой гахайн фермые даагша **Я. И. ЛАЗАРЕВ**, ...бликын «Бурводстрой» трестын директор **Н. В. ...АНЦЕВ**, Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр **В. Б. САГАНОВ**, Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **С. В. УСТИНОВ**, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Мухар-Шэбэрэй отделение эрхилэгшэ **В. Ф. ЖЕЛЕЗНЯКОВ** гэгшэд бии. Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд гол түлэб өөһэд өөһэдынгөө ажахынуудай үнгэрэгшэ табан жэл соо, мүн В. И. Ленинэй ойн баярай жэлдэ туйлаһан үрэ дүнгүүд, амжалтанууд тухай хөөрэбэд. Тэрэшэлэн тэдэнэр шэнэ табан жэлдэ, иланхаяа байгша ондо ажахынуудаа саашадань эрид хүгжөөхэ ямар түсэб, зорилго табяад, тэрэнээ хүсэндэнь хүргэхын тула юу хэжэ байһан тухайдаа дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Энэ зүблөөн дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. МОДОГОЕВ** олондо ойлгосотой, тодо һонор үгэ хэлэбэ.

Эндэ сугларагшад шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэл—1971 ондо республикынгаа хүдөө ажахые хүгжөөхэ, үшөө ехэ амжалта туйлаха зорилготой шэнэ социалис уялга нэгэн дуугаар баталан абаа.

Удаань ажалдаа онсо шалгарһан түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа, эрхим хүнүүд тушаа магтаалай үгэнүүд хэлэгдээ.

Зүблөөнэй түгэсхэлдэ республикын мэдээжэ артистнууд сугларагшадта һонирхолтой концерт харуулба.

* * *

Зүблөөндэ уригдаһан түрүү һаалишад, механизаторнууд, мал адуулагшад, гахайшад, шубуушад, луговодууд мүнөөдэр өөһэд өөһэдынгөө мэргэжэлээр тусхай секцинүүдтэ хубааржа, дүй дүршэл тухайдаа хөөрэлдэһэн, хүдөө ажахын эрдэм наукын туйлалтанууд, түрүү дүй дүршэл тухай һонирхолтой лекцинүүдые шагнаһан байна.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

УЛААН ТУГ НЭГЭДЭХИ ШАНТАЙГААР...

Байгалай леспромхозой Котокельдэхи пунктын коллектив ехэ модо бэлэдхэжэ, һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхын тула социалис мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадана. Үнгэрһэн жэлэй декабрь һарада хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, даабариһаа гадуур 1700 кубометр модо бэлэдхэһэн байна. Энэниинь СССР-эй Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерство, профсоюзай ЦК үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг нэгэ мянган түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулба.

Худанай леспромхозой Гэр шулуунай пунктын модошод хоёрдохи һуури, Хандагатайн леспромхозой Хара хүтэлэй пунктын модошод гурбадахи һууринуудые эзэлжэ, мүн лэ мүнгэн шангаар урмашуулагдаба.

Мастерска участогуудай дундаһаа Хурамхаанай леспромхозой мастернууд Г. М. Протасов, В. К. Добрынин гэгшэдэй даадаг участогууд социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, хоёрдохи һууринуудые эзэлһэн байна. Шулуутайн леспромхозой мастер В. А. Новигой, Хандагатайн леспромхозой мастер Д. Т. Карбаинов гэгшэдэй даадаг участогайхид гурбадахи һууринуудые эзэлээ. Эдэ түрүү пунктнуудай мастерска участогуудай хүдэлмэришэд байгша оной январь һарын эхинһээ бүри эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байна.

Н. ТЮРНЕВ.

АХА, ЗАХААМИНДАА АЛДАРТАЙШУУЛ

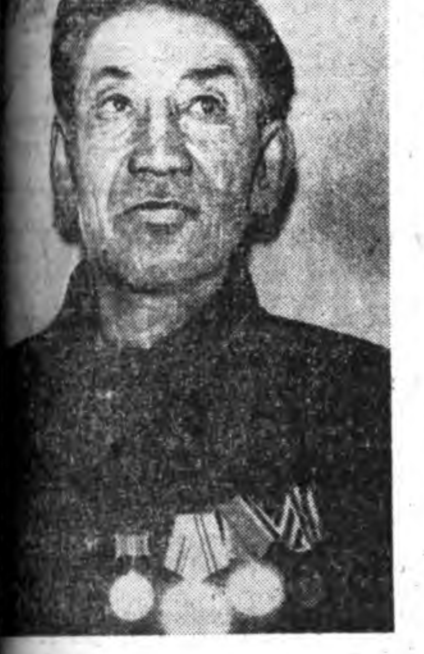

Үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн ...лоһон байна. Энэ зүблөөндэ Буряадай аймаг, хүдөө нютаг бүхэнһөө ажал хү...мэридөө эрхим амжалта туйладаг хүнүүд олоороо хабаадалсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүблөөндэ хабаадалсаһан Захааминай аймагай «Победа» ...лхозой мал адуулагша Дамдин Дашиевич Гармаев (зүүн гарһаа), Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой мал адуулагша Түмэр Бадмаевич Габанов, мүн энэ аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой адуушан Цыбик Пурбуевич Патархеев, Захаамннай аймагай «Победа» колхозой тугалшан Хандажап Дашиевич Гармаев.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭН

«Коммунизм» колхоздо Сергей Антиподисович Попов арбан нэгэдэхи жэлээ хонишоноор ажаллана. Тэрэ мүнөө хүдэлмэриин баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тиимэһээ жэлһээ жэлдэ амжалта туйладаг. Ленинскэ ойн баярай жэлдэ Сергей Антиподисович зуун эхэ хонин бүриһөө 96 хурьга түлжүүлһэн байна.

Мүнөө жэл Сергей Антиподисович эхэ хонин бүриһөө хурьга абаха, 3,3 килограмм ноохо хайшалха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. Мүнөө тэрэнэй даадаг отарада түрүүшын хурьгад абтажа эхилээ.

Суулгын совхозой Зандинай отделениин отарануудта түл баһал абтажа эхилэнхэй. Ахалагша хонишон Цыренжап Эрдынеевэй бригада энэ жэлдэ баһал зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга абаха зорилготой. Хонишод хэлэһэндээ хүрэхэ аргатай. Хони, хурьгадайнь байра һайса дулаалагданхай, үбһэ тэжээл гүйсэд хүрэхөөр. Отарадань мүнөө табяад хурьган абтаад байна.

«Эрдэм» совхозой гурбадахи отделениин 14 отарада хонид түрэжэ эхилээ. Жэшээнь, ахалагша хонишон Дондок Сахияевич Батуевай даадаг бригадын хонишод 200 гаран хурьгатай болоо. Доржо Батуевич Батуев мүн зуугаад хурьга абанхай.

Аймагаймнай хонишод абаһан хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ, түрэл Коммунис партиингаа ээлжээтэ съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, дүршэл шадабаряа элсүүлэн ажалланад.

Г. БАТОЖАПОВА.

Мухар-Шэбэрэй аймаг.

АПРЕЛИИН 17-до — КОММУНИС СУББОТНИК

...мпел» гэжэ Москвагай нэгэдэл коммунис субботнигой ...о апрелиин 17-ной үдэр хахад миллион шахуу түхэригтэ ...эй пальто, эрэшүүлэй суба, оодон дэгэл оёжо гаргаха. ...дхэлэй-техническэ 200-гаад хэмжээ ябуулга комму...убботник болотор «Вымпел» нэгэдэлэй түрүүшүүл үй...ридэ нэбтэрүүлхэ хараа түсэбтэй. Тэрэнэй ашаар юрын ...ниһээ 10 процент ехэ продукци апрелиин 17-до гар...жа харааланхай.

(ТАСС).

100 ХОНИНЬОО—90 ХУРЬГА

УЛААН-ҮДЭ. Буряад ороной хонишодой ажалда халуун хаһа—түл олоор абалгын саг хүрэжэ ерэбэ. Январиин түрүүшын хахадта зуугаад мянган хурьгад республика дотор абтанхай. Түрүү хонишод—Зэдын аймагһаа Социалис Ажалай Герой Г. Цыремпилова, Н. Гомбоев, Хориин хонишон О. Тагаров, Яруунын хонишон Ц. Бадмаев мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанад.

Нарай хурьгадта дулаан байра хэа хаанагүй баригданхай, үбһэ тэжээл хурьгадай байрада асарагданхай. Хонидой байрануудта зайн гал оруулагданхай.

Автономито республикын хонишод партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ 100 хонин бүриһөө 90 хурьга абажа түлжүүлхэ гэһэн уялга абаһан байна.

...971 ондо уласхоо...ын промышленна ба ...ай ямар выставкэ...н болохоб? Хилыч ...ахи ярмаг болон ...ставкэнүүдтэ Совет... Союз ямараар ха...лсахаб гэһэн асуу...удта совет ба ха... корреспондентнүүд ...риин 26-да болоһон ...с-конференци дээрэ ...у абаһан байнад.

«...нофототехника-71» ...эн выставкэ мартда ...эжэ гэжэ худалдаа ...анай Бүхэсоюзна ...тын түрүүлэгшэ ...А. Борисов хэлэбэ. ...Р, Чехословаки, Авст..., Бельги, Великобри...я, Итали, Франци, ..., Швеци, Швейцари ... Японой фирмэнүүд, ...дприятинууд фильм ...ргадаг аппаратура...дые ба хэрэгсэлнүү..., магнитофонуудые, ...техникэ харуулха. ...лёдуудта, аэропорт...удта пассажирнуудые ...аха хэрэгсэлнүүдые ...руулһан «Авиасер...-71» гэһэн выставкэ ...«Сокольники» гэжэ соё... ба амаралтын мос...ско парк соо эмхид...гдэхэ юм. 12 орон, ...э тоодо Советскэ ...оз, тус выставкэдэ ...абаадалсаха.

«Инторгмаш - 71», «Стройматериалы - 71» ...эн уласхоор о н д ы н ...ер выставкэ үнгэр...гдэхэ. Түрүүшынь вы...авкэдэ худалдаа най...манай ба ниитын эдээ ...олой предприятинуу...ай техническэ түхеэрэл... харуулагдаха. «Строй...материалы-71» гэһэн ...выставкэ дээрэ барил...ын материалнуудые үй...лэдбэрилдэг машина тү...хеэрэлгэнүүд, барилгын ...материалнуудшье харуу...лагдаха ёһотой. Эгээл ...олон экспонат Советскэ ...Союз табиха юм.

1971 ОНДО ЯМАР ВЫСТАВКЭНҮҮД БОЛОХОБ?

Гадаадын тусхай выставкэнүүд гансашье Москвада бэшэ, мүн Ленинградта, Киевтэ, Ереванда нээгдэхэ. Хамтадаа 10 тиимэ выставкэ үнгэргэгдэхэ. Түмэр замай транспортын шэнэ һонин юумэнүүдые, овощой ажалые оньһожоруулха техникые, гэрэл туяата соносхол үлгэхэ оньһото түхеэрэлгэнүүдые, эрдэмэй шэнжэлгэ хэхэ приборнуудые, аттракционуудые, сэсэрлиг паркдахи хэрэгсэлнүүдые хүн зон, мэргэжэлтэд хаража һонирхохо.

Болгари, Венгри, ГДР, Польшо, Румыни ба Чехословакиин, капиталис зарим оронуудай хэдэн фирмэнүүд, предприятинууд, гадаадын худалдаа наймаанай эмхинүүд манай ороной элдэб городуудта өөһэдынгөө продукци харуулха юм.

Лейпциг, Брно, Будапешт, Познань, Пловдив, Загреб, Триполь, Каир, Багдад, Дамаск, Измир, Лимэ ба Алжирта үнгэргэгдэхэ уласхоорондын ярмагта Советскэ Союз хабаадалсаха байна. МНР ба Бирмэдэ манай худалдаа наймаанай — промышленна выставкэнүүд үнгэргэгдэхэ. Совет экспортнэ эд бараан Швейцарида харуулагдаха.

Промышленно с т и и н элдэб һалбаринуудай туйлалтануудые, үйлэдбэриин шэнэ техникэ ба арга онолые, табан жэлэй түсэб дүүргэхэдээ манай арадай туйлаһан амжалтануудые СССР-эй экспонадууд гол түлэб харуулха юм.

(ТАСС-ай корр.).

„КПСС-эй түүхын“ табадахи ТОМОЙ НЭГЭДЭХИ НОМ

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай зургаан томтойгоор гаргажа байгаа «Советскэ Союзай Коммунис партиин түүхын» табадахи томой нэгэдэхи ном хэблэлһээ гараба.

Энэ том хоёр номһоо бүридэхэ юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай урда тээ, тэрэ дайнай үедэ, мүн социалис обществын бэхижэхэ, хүгжэхэ үедэ (1938—1958 онууд) КПСС-эй бэелүүлһэн ажал ябуулга тухай тэдээн соо бэшээтэй.

Коммунис партиингаа хүтэлбэри доро социалис общество хүгжөөлгын шэнэ шатада совет арадай яажа дамжан ороһон тухайнь, империализмын гол хүсэнүүдтэй тулалдан тэмсэхэдээ, тэрээндэ диилдэнгүй, социалис Эхэ ороноо яажа хамгаалһан, дайсанаа дараад, Европын ба Азиин арадуудта ахадүүгэй туһаламжа яажа үзүүлһэн, эрхэ сүлөөтэ, бэеэ даангы байдалай зам тэдээндэ яажа гаргаһан тухайнь КПСС-эй түүхын табадахи томой нэгэдэхи ном соо (1938—1945 онууд) бэшэгдэнэ. Энэ ном имэнүүд хоёр хубиһаа бүридэнэ: «Парти ба ороной ажабайдалдахи шэнэ шата», «Парти — Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда совет арадай илалтые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша».

(ТАСС).

Нэгэдэхи Интернационалай документнүүд

1872 оной сентябриин 2—7-ной үдэрнүүдтэ болоһон Нэгэдэхи Интернационалай Гаагска конгрессэй протоколнуудай болон документнүүдэй суглуулбари хэблэлһээ гараба. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институт тэрэ номые бэлдэжэ, Политическэ литературын хэблэл барлаа.

(ТАСС).

«Космос-393»—замбуулинда

«Космос-393» гэжэ хэмэл одон 1971 оной январиин 26-да Советскэ Союзһаа замбуулин худар табигдаба. 1962 оной мартын 16-да ТАСС-ай соносхоһон программын ёһоор, замбуулинай дайдада шэнжэлгэ үргэлжэлүүлхэ научна аппаратура хэмэл одон дээрэ табяатай.

Хэмэл одон дээрэхи аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлжэ ябана. Координационно-тоололгын центр абтаһан мэдээнүүдые бүридхэжэ, шэнжэлжэ байха юм. (ТАСС).

Анджела Дэвистэ зорюулагдана

Анджела Девисэй нэрэнь эрхэ сүлөөгэй түлөө, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгада, хүсэрхэлгэдэ эсэргүү тэмсэлэй туг болобо.

Анджела Дэвистэ зорюулагдаһан ТАСС-ай фотохроникын витринэнүүд Москвагай Революциин талмай дээрэ, Тверской бульварта, «Москва» гостиницын дэргэдэ хатуу зоригто патриот басаганай түрэһэн үдэр табигдаба.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха гэбэл:

Афанасьев Ефим Ивановичые — Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхозой механизатор.

Базаржапова Доржима Бадмацыреновнае — Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой һаалишан.

Бимбаев Будажап Эрдынеевичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой тракторист.

Болонев Никифор Асеевичые — Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һү һаалиин фермые даагша.

Бондарев Геннадий Романовичые — Хяагтын аймагай «Родина» колхозой тракторист.

Вяткин Николай Георгиевичые — Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник.

Гонтарь Павел Васильевичые — «Бурводстрой» трестын Улаан-Үдын нүүдэл оньһожоруулагдаһан колоннын буровой бригадын бригадир.

Гончикова Гарма Гончиковнае — Захааминай аймагай «Красный Октябрь» колхозой һаалишан.

Дианов Михаил Николаевичые — Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой механизатор.

Доржиева Ханда Бимбаевнае — Хориин аймагай «Георгиевский» совхозой үхэршэн.

Жамбалов Бимба Ринчиновичые — Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой механизатор-кукурузашан.

Занграев Федор Григорьевичые — Загарайн аймагай Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой слесарь.

Иванов Игорь Алексеевичые — «Бурводстрой» трестын Мухар-Шэбэрэй нүүдэл оньһожоруулагдаһан колоннын экскаваторщик.

Каленов Василий Павловичые — Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Козлова Анна Семеновнае — Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой һаалишан.

Колодин Михаил Георгиевичые — «Скотопром» трестын Зэдын совхозой үхэршэн.

Коробенков Николай Кирилловичые — Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой механизатор.

Любовникова Александра Иннокентьевнае — Хурамхаанай аймагай Сахалиин совхозой һаалишан.

Машкинов Владимир Доржеевичые — Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой механизатор-кукурузашан.

Мезенцев Павел Дмитриевичые — Прибайкалиин аймагай «Заветы Ильича» колхозой механизатор.

Мусонов Евгений Александровичые — Буряадай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй тусхай хабсаралгын управлениин газоэлектро-гагнууршан.

Павлов Парамон Ивановичые — Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн.

Пономарев Александр Ильичые — «Скотопром» трестын Бодонгуудай совхозой инженер-механик.

Путункеев Дондок-Цырен Чимитовичые — Ахын аймагай «50 лет Октября» колхозой үхэршэн.

Разуваев Финоген Андреевичые — «Бурводстрой» трестын автобазын тракторист.

Сидоров Александр Петровичые — Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой механизатор.

Солдатов Мирон Филимоновичые — Хориин аймагай Хүрбын совхозой механизатор.

Степанов Зиновей Лифантьевичые — Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой ветеринарна фельдшер.

Тадвашкина Надежда Лазаревнае — Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой һаалишан.

Тулусоев Афанасий Арсентьевичые — Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой главна зоотехник.

Устинов Агей Симоновичые — Загарайн аймагай Онохойн совхозой тракторист.

Хилтухинов Виктор Васильевичые — Улаан-Үдын аймагай Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын механизатор.

Хохлов Николай Васильевичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой үхэршэн.

Чулкова Татьяна Родионовнае — Улаан-Үдын шубуунай фабрикын шубуушан.

Шайдурова Варвара Иннокентьевнае — Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой һаалишан.

Шишмарев Михаил Андреевичые — ажалшадай депутадуудай Зэдын аймагай Соведэй хүдөө ажахын управлениин главна ветеринарна врач.

Шойненова Цыжидма Бадмаевнае — Яруунын аймагай Исэнгын совхозой ахалагша үхэршэн.

Эрдынеев Баясхал Арандаевичые — Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн.

Эрдынеев Павел Эрдынеевичые — Зэдын аймагай Оёорой совхозой үхэршэн.

Эрдыниев Хубулей Ринчиновичые — «Сельхозтехникын» Баргажанай районно нэгэдэлэй слесарь.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной январиин 26.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ Буряадай АССР-эй хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые олгохо тухай

Республикын хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые олгохо:

БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА МАЛШАН

Аюшеева Цыбик Цыдыповнада — Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Базаров Лодой Цыбиковичтэ — Яруунын аймагай «Дружба» колхозой ахалагша малшан.

Будажапова Даридулма Цырендоржиевнада — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Гармаев Дамдин Дашеевичтэ — Захааминай аймагай «Победа» колхозой мал адуулагша.

Голубева Анна Алексеевнада — Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой һаалишан.

Дармаев Бальжинима Цыбхеевичтэ — Хурамхаанай аймагай Аргадын совхозой мал адуулагша.

Евдокимова Наталья Нестеровнада — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» колхозой ахалагша шубуушан.

Жамсаранова Пүнсык Банзаракцаевнада — Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Жаркой Даниил Андрияновичта — Зэдын аймагай «Мир» колхозой мал адуулагша.

Журмитов Жигжит Намсараевичта — Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын совхозой мал адуулагша.

Колесова Зоя Ивановнада — Улаан-Үдын аймагай Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын һаалишан.

Корытова Любовь Филиповнада — Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой гахайшан.

Лазарев Яков Ивановичта — Хяагтын аймагай «Пограничный» совхозой гахайн фермые даагша.

Лундуков Дугар Егниновичтэ — Хориин аймагай Хүрбын совхозой мал адуулагша.

Лыгденов Очир Гунцыреновичтэ — Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша.

Михайлова Анастасия Семеновнада — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» совхозой гахайшан.

Нелюбин Александр Ивановичта — Кабанскын аймагай Оймоpой совхозой гахайн фермые даагша.

Никонова Анна Александровнада — Кабанскын аймагай Байгалай совхозой һаалишан.

Овсянкин Николай Георгиевичта — Хяагтын аймагай «Пограничный» совхозой һаалишан.

Панькова Галина Павловнада — Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой гахайшан.

Плюснина Аграфена Федоровнада — Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой һаалишан.

Попов Александр Даниловичта — Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой мал адуулагша.

Улзытуева Цырендулма Гомбоевнада — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» совхозой һаалишан.

Филонова Серафима Васильевнада — Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой шубуунай фермын бригадир.

Ханов Фазыл Ахметовичтэ — Буряадай «Скотопром» трестын Тайлсын совхозой ахалагша гахайшан.

Цыбенов Жалсан Чимитовичтэ — Яруунын аймагай «Витимский» совхозой адуушан.

Черных Илья Александровичта — Кабанскын аймагай Байгалай совхозой мал адуулагша.

Шагдуров Буда Семеновичтэ — Захааминай аймагай Баян голой совхозой мал адуулагша.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН ГАБЬЯАТА МЕХАНИЗАТОР

Бальжинимаев Бадра Очировичта — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой инженер-механик.

Гармаханов Цырендоржо Санжиевичта — Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхозой тракторна бригадын бригадир.

Гылыков Петр Лубсандоржиевичта — Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир.

Заболотский Федор Дмитриевичтэ — Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир.

Зеленкин Петр Севастьяновичта — Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Кокорин Федот Ивановичта — Сэлэнгын аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй тракторист.

Коновалов Александр Иннокентьевичтэ — Баргажанай аймагай Баргажанай совхозой механизатор.

Котовщиков Гавриил Кузьмичта — Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой механизатор.

Раднаев Бадма Хандуевичта — Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой тракторист.

Савватеев Владимир Васильевичта — Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Фалилеев Василий Федоровичто Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой тракторист.

Цоктоев Сэнгэ Аюрзанаевичта — Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Черкасов Василий Даниловичта — «Бурводстрой» трестын Ивалгын оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын тракторист.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан
1971 оной январиин 26.

МУХАР-ШЭБЭР: ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ТУЙЛАЛТЫЕ БУЛТАНАЙ ШАДАБАРИ БОЛГО[ХО]

Забһарлалгын болоходо, делегадууд зал соо үлгөөтэй байһан диаграмма, планадуудай хажууда олоороо суглараа. Табан жэл, тоосоото үе соо хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд тэдэние ехэтэ зонирхуулна. Мал ба таряан ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбэй дүүргэлтын хоёр табан жэлэй дүнгүүдые зэргэсүүлэн харуулhан диаграмма тэдэнэй анхарал илангаяа татана. Урагшаа дабшалтамнай тиимэшье ехэ бэшэ юм байна даа гэһэн хөөрэлдөөндэнгөө ажал хэрэгтэ эрилтэ ехэтэйгээр хандаһаниинь гайхалтай бэшэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй таряа хуряалта аймагай таряашад, механизаторнуудта шангахан шалгалта болоhон байна. Таряа хуряалгада жэгдэрэн орохотойнь сасуу үдэр бороо, удаань эртын саһан үдэр бүри ушаржа, ажалдаа горитой hаад тойбо татаhан, хуряалтын эршые нилээд удаашуулhан юм. Үндэр баян ургасаа гээлтэ оруулангүй, бултыень hайн шанартайгаар хуряажа абахын, гүрэнэй түсэб-захил дүүргэхын, даабаринуудай түлөө аймагай колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хүсэ шадалаа элсүүлжэ шадалаа харуулаа. Тиигэжэ гүрэндэ таряа худалдаха түсэб 115 процент дүүргэгдөө, 171 мянган центнерэй орондо 196,7 мянган центнер орооhо Эхэ оронoй амбаарта оруулhан байна. Мүн аймагай ажахынууд гүрэнhөө урьhаар абаhан 49 мянган центнер орооhоёо бусаагаа. Тиин аймагай таряашадай эршэтэ ажал үндэрөөр сэгнэгдөө. 1970 ондо дэлгэрhэн Бүхэроссиин социалис мүрысөөндэ дүнгөөр мухар-шэбэрэйхид РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта, 5000 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэжэ бэлэй. Оробоото урагшалай тогтууритай баян ургаса хуряадагаараа «Загаанский», «Искра», «Коммунизм», «Родина» колхозууд урда мэтэ түрүүлжэ ябанаар. Жэшээнь, «Искра» колхозойхид гектар бүриhөө дунда зэргээр жэлдээ 15,3 центнер ургаса хуряагаа. Табан жэлэй түсэбhөө гадуур тус ажахы гүрэндэ 30 мянган центнер орооhо худалдаа. Энэ колхоз РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта, 1500 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэhэн байна.

Тоосоото үе соо аймагай партийна организациин эмхидхэлэй ба хүтэлбэрилхы үүргэнь нилээд дээшэлээ. Хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ тушаа парти, правительствын хараалhан хэмжээ ябуулганууд бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхын тула кадрнуудай бэлэдхэл улам hайжаруулна.

— Үнгэрhэн жэлнүүдэй түүхэтэ ушарнуудаар угаа баян байhан. Совет засагай тогтоhоор 50 жэлэй, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй алдарта ойнуудые нэрэ солотойгоор угтахын түлөө, түрэл партиингаа XXIII съездын абаhан Директивэнүүдые, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө аймагайхид ажалдаа ехэ амжалта туйлаа,—гэжэ партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **Г. М. Конев** тоосоото элидхэл соогоо тэмдэглээ.

Колхоз, совхозуудай материально-техническэ үндэhэ hууриин улам бэхижэhэн, түсэблэлгын нарижуулагдаhан, материальна урмашуулгын тогтууритай гуримай байгуулагдаhан тушаа элидхэлшэ, үгэ хэлэhэн делегадууд онсо тэмдэглээ. Гэбэшье туйлагдаhан эдэ амжалтанууд түрүүшын лэ алхам гэжэ мэдэрээд, конференциин делегадууд шиидхэгдээгүй асуудалнууд тушаа, дутуу дунданууд тушаагаа гол анхаралаа хандуулаа. Жэл бүри орооhо таряанай, бусад ургамалнуудай тогтууритай баян ургаса аймагаараа хуряадаг болохын тула гектар бүхэниие үрэжэлтэй болгохо гээшэ түрүүшын ээлжээндэ бэелүүлхэ зорилго мүн болоно. Гэхэ зуура шэнэ газар ашаглаха, уhалагдадаг газарай хэмжээ үргэдхэхэ, таряалан болон сабшалан дээрэ нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэ ехээр гаргаха табан жэлэй түсэб бэелүүлэгдэнгүй үлэшөө гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Сулхара, Түгнэ голнуудай захаар хэдэн мянган гектар газар ашаглагдангүй хэбтэнэ. Ургаса дээшэлүүлгэдэ эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтанууд үшөөл муугаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Таряалангай хүрьhэндэ аммиагай уhа оруулха агротехникэ зарим ажахынуудта хазагайруулагдана. Эдэ бүхы асуудалнууд тушаа конференци дээрэ шанга хөөрэлдөөн болоо.

— Үнгэрhэн түсэбтэ табан жэлэй туршада манай колхозой гэшүүд КПСС-эй XXIII съездын, ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, нийтын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар ехэ амжалта туйлаа,—гэжэ **«Знамя Ленина»** колхозой түрүүлэгшэ, **Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. С. Семенов** үгэеэ эхилбэ.—Табан жэлэй туршада орооhо таряа абалга, гүрэндэ худалдалга 53,2 процентээр, ноохон 62 процентээр ургаа. Мүн бусад продуктнуудые тушаалга нилээд дээшэлээ. Энээнэй ашаар колхозой олзо жэлдээ дунда зэргээр 1 миллион 600 мянган түхэригтэ хүрэдэг болоо.

Таряалан үргэдхэхэ талаар бии байhан арга боломжо тушаа тогтоходоо, Һутайhаа эхилээд Бар тосхон хүрэтэр 17 мянган гектар талмай хэндэшье олзо оруулангүй, миин хэбтэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Тэрэниие ашаглаад байбал, гүрэндөө нилээд ехэ орооhо худалдадаг, нийтынгээ hүрэг малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо hэмди. Манай колхозые баян дэлгэр hуудалтай ажахы гэжэ тоолодог. Үнэндөө тиимэ бэшэ. Бидэ мүнөөдөө дунда шадалтайбди. Нэгэ айлда дунда зэргээр 25 гектар таряалан, 30 шахуу толгой хонин хүртэнэ. Тиимэhээ шэнэ газар ашаглаха хүдэлмэриие ажахы бүхэндэ тусхай гуримаар бэелүүлбэл, ашаг үрэтэй байха hэн ха гэжэ hананаб гээд нүхэр Семенов дурадхаба. Партиин райкомой, тэрэнэй бюрогой хүтэлбэрилхы шадабари тушаа тогтоходоо, тэрэ иигэжэ хэлэбэ. Галуу олоор үсхэбэрилдэг болохо гэhэн шиидхэбэри абахадаа, партиин райком тон зүб юумэ хээ. Урдань бидэ энэ hалбарида этигэдэггүй байгаабди. Үнэндөө галуун гэзэшэмнай гаргаша багатайгаар олзо ехээр оруулдаг hалбари болоод байна. Бидэшье шубуунайнгаа фермые hэргээжэ эхилээбди. Үйлэдбэри дээрэ сэхэ ажаллажа байгшадай дунда ябуулагдадаг эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри тушаа тогтоходоо, «бидэнэй хараалhан түсэб, эндэ хэлсэhэн хөөрэлдөөмнай хүн зондо хүсэд хүрэжэ шаданагүй. Юуб гэхэдэ, hаалишад, хонишод болон механизаторнуудтай хэзээ уулзажа, ямар асуудалаар хөөрэлдөө эмхидхэхэ гэhэн түсэбгүйгөөр хүдэлнэбди. Харин элдэб янзын суглаа, зүблөөнэй түсэб hара бүри табигдадаг. Энэ талаар партиин райком, тэрэнэй таhагууд бидэндэ ямаршье туhа хүргэдэггүй гээд шүүмжэлбэ.

Ургаса дээшэлүүлгын үшөө нэгэ аргань хадаа, севооборот нэбтэрүүлгэ, hайн шанартай үрэhэ хүрэнгэ хаажа, тарилгын шанарта хүргэлгэ болоно. Һүүлэй гурбан жэл соо ажахы бүхэндэ севооборот зохёожо, хүсэндэнь хүргэхэ гэhэн шэглэлые КПСС-эй райком яhала баримталаа. Гэбэшье «Авангард», «Одон» совхозууд хаажа абаhан хүрэнгын үрэhээ мүнөө болотор сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэжэ шадаагүй байhаар. Тиихэдэ «Путь Ленина» колхоз 1-дэхи классай нэгэшье центнер хүрэнгын орооhогүй.

Мухар-Шэбэрэй аймаг мүн мал ажал эрхилхэ гол шэглэлтэй. Тиимэшье hаа, аймаг бүхыдөө гүрэндэ мяха худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Энэ талаар «Эрдэм», «Одон» совхозууд илангаяа гээгдэлтэй. Жэшээнь, «Эрдэм» совхоз гүрэндэ 4084 центнер, «Одон»—3746 центнер мяха дутуу тушаагаа.

Ажахынуудта мал hубайрна, гарзална.

Һү hаалгаяа олонхи ажахынуудай дээшэлүүлжэ байхадань, заримашуул доошонь оруулна. Жэшээнь, «Коммунизм» колхозой эдэ жэлнүүдтэ үнеэн бүриhөө hү hаалгаяа 363 килограммаар ехэ болгоод байхадань, «Авангард» совхоз 1969 онойхидо орходоо нёдондо үнеэн бүриhөө 233 килограмм hү багаар hаагаа бшуу. Тус ажахын Алтаашын адагай үүлтэртэ фермын hаалишад hү hаалгаяа аяар 402 килограммаар доошонь оруулаа.

Аймаг хямда сэнтэй гахайн мяха бүри ехээр абадаг, гүрэндэ худалдадаг болохо дүүрэн арга боломжотой. Гэбэшье гахай үсхэбэрилхэ, гүрэндэ мяха худалдаха үнгэрэгшэ жэлэйнгээ даабари дүүргэжэ шадаагүй. Энээн тушаа конференци дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болохо гэжэ hанаhамнай, харин тиимэ юумэн болоогүй.

— Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хүдэлмэри тушаа тоосоото элидхэл дотор тон багаар хэлэгдээ. Тоосоото үе соо тэды мэргэжэлтэд ерээ, тэдынь ябаа гээд лэ дүүрэшоо. Аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин хүдэлмэриие гуримшуулха саг ерээ. Управлениин главна зоотехник К. А. Торгашин өөрынгөө бэелүүлхэ гол уялгые дүүргэхынгээ, колхоз, совхозуудай малшадта ошожо, бодото туhаламжа үзүүлжэ байхынгаа орондо элдэб олон мэдээ суглуулаад лэ hуудаг болошонхой. Гадна тэндэхи тоо бүридхэлэй, бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгыень дээшэлүүлхээр болоо. Тэдэнэр ажахынуудта ошожо, хүдэлмэриин дүнгүүдые шалгадаггүй, экономическа ямаршье шэнжэлэл хэдэггүй, тэдэнэртэ туhалдаггүй,—гээд «Родина» колхозой түрүүлэгшэ **К. Л. Белоусов** шүүмжэлэл хээ.

Суулгын совхозой Зандинай отделениин түрүү туталшан, үнинэй коммунист **Б. Жигмитова** үгэ хэлэхэдээ, табан жэл соо совхозойнгоо туйлаhан амжалта тухай хөөрөөд, hуурин тосхонуудай ажалшадые культурно-ажаhуудалай талаар хангаха хэрэг хангалтагүйгөөр табигданхай гэжэ шүүмжэлээ. Автолавка манай Зандин уруу хэды заяанай ерээгүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ хэhэн захилин мүнөөшье болотор дүүргэгдээгүй. Эмхидхэлэй болон нийтэ-ойлгууламжын хүдэлмэриин мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэмэ бэшээр Зандинда ябуулагдадаг тушаань тогтоходоо, тэрэ иигэжэ мэдүүлбэ: «Мүнөө дайнай урдахи жэлнүүд бэшэ ха юм даа. Тиихэдэшье колхозой хүтэлбэрилэгшэд бидэндэ үдэр бүри ерэжэ байгша hэн. Харин мүнөө манай партийна, совет ... болон совхозоймнай хүтэл... шэд тус бүридөө хүнгэн ... тай байбашье, бидэнэй ажа... ерэжэ уулзахань тон хомор... ябахадаа удааншье тогтон... дэлмэритэймнай ёhoор ... гүй, саашаа гүйлгэлдэшэд...

Партийна эхин органи... дай хүдэлмэридэ КПСС-эй ... мой зүгhөө туhаламжа ... үзүүлэгдэнэ. Жэл соо манай ... жоруулагдамал hүүдэл ко... партиин райкомой нэгэшье ... мэрилэгшэ ерэжэ, ажал ... мнай танилсаагүй гэжэ ... **Нечаев** хэлээ. Энэ асуудал... тогтоходоо, «Искра» ... партбюрогой секретарь **И.** ...**чинский** иигэжэ мэдүүлбэ: ... тийна болон комсомолой ... ческэ hуралсалда хэрэгтэ... харуулан ойлгуулха хэрэ... дые, техническэ зүйлнүүд... хонь угаа бэрхэтэй. Т... хэшээл бүхэн hонигүйгөөр ... Аймаг доторнай атеистичес... паганда мүртэйгөөр ябуула... болишоо. Энээнhээ ула... шажан мүргэлдэ шүтэгшэд... шэг тосхонуудта үзэгдэнэ. ... пропагандистнарай болон па... эхин организациин секрета... hуралсал hулаар эмхидхэ...

Конференциин хүдэ... КПСС-эй обкомой бюрогой ... Буряадай АССР-эй Верхо... ведэй Президиумэй Түрү... **Б. С. Семенов** хабаадажа, ... рэнгы үгэ хэлээ.

* * *

Һунгалтын hүүлээр К... райкомой эмхидхэлэй плену... жо, нэгэдэхи секретаряар ... **Конев,** хоёрдохи секретаряар ... **Жамсаранов,** секретаряар ... **Унагаев** гэгшэд hунгагдаа.

Б. ЖАМБА[...]
манай [...]

ТҮНХЭН: ТУХАНДАНЬ ХҮРГЭГДӨӨГҮЙ АРГА БОЛОМЖОНУУ[Д]

Буряад ороной шэмэг болохо Түнхэн нютаг ганса шобхон үндэр, сахилза сагаан мундаргануудаараа, амидаралта аршаан булагуудаараа бэшэ, мүн үрэжэл ехэтэ нуга тохойнуудаараа, ажалша бэрхэ хүн зоноороо хэр угhаа суурхадаг. Һанаад үзэел, дайнай хойто тээхи хүндэ жэлнүүдтэ эгээл олоор таряанай боолто боодог, бүгэдэнhөө ехээр гар хажуураар, морин косилкаар үбhэ сабшадаг габшагайшуулай үүсхэл Түнхэнhөө эхилжэ, бүхы республика доторнай дэлгэрээ hэмнэй. Табяад онуудта кукуруза элбэгээр ургуулагшад, тугал олоор түлжүүлэгшэд мүн лэ Саяанай хормойhоо алдаршаа бэлэй. Хонишон **Г. С. Шойбонов**, hаалишан Д. Ж. Дарбалаева, шахамалшан А. Д. Попов, тракторист С-Д. С-Ж. Мухуева, механизатор И. Я. Кобелев, кукурузашан В. Д. Машкин, луговод Д. Ж. Сотников болон бусад олон түрүү нүхэд мүнөө Түнхэн нютагаа суурхуулна. Партиин XXIV съездые ажалай шэнэ дэбжэлтээр уттая гэhэн уряатайгаар Саянай совхозой хүдэлмэришэд Буряад оронойнгоо хүдөө нютагуудай бүхы ажалшадта хандаhаниинь мэдээжэ.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулха табан жэлэй түсэб үргэлжэ дээрэ үлүүлэн дүүргэгдээ. Урдахи табан жэлтэй сасуулбал, гүрэндэ hүн—27,2, мяхан—15,5, ноохон—18,8 процент ехээр худалдагдаа. Аймагай промышленна предприятинууд худалдадаг продукциингаа хэмжээе табан жэл соо 2,1 дахин дээшэлүүлээ. Арад зоной hуудал байдал бүри дэлгэр баян болоо. Ганса 1970 ондо эд бараанай, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй наймаан урда жэлэйхиhээ 1 миллион 88 мянган түхэригөөр нэмээ. Ажалшадай али болохо эрилтэ хангаха албанай газарнууд түсэб даабаринуудаа дүүргээ.

Тиигэбэшье амжаhан туйлаhамнай hанаhанда хүрэнэгүй, манда бии байгаа ехэ арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэжэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадаа hаамнай, дэбжэлтэ ургалтамнай үшөө ехэ байха hэн гэжэ конференци дээрэ тоосоото элидхэл хэгшэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. Д. Таханов**, элидхэл тушаа үгэ хэлэhэн нүхэд тэмдэглэбэ.

Арад зоной эгээл ехэ баялиг—газарые элдүүрилгэ, ашаглалгаһаа хүдөө ажахын бүхы hалбаринууд дулдыдадаг. Теэд Түнхэнэй аймаг орооhо таряа, овощ, хартаабха, тэжээлэй ургамалнуудые хуряалгаар үнгэрөөшэ табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаагүй, эдэ продукци худалдалгаар гүрэндөө уритэй үлөө.

— Газарай хүрьhэнэй шанар, шииг нойтоной талаар манай Түнхэниие республикын бусад аймагуудhаа доошоо байдалтай гээ hаа хэншье этигэхэгүй. Хэр магад нютаг оронииемнай хүнэй муушалаа hаань, балайшье дуратай байхагүй бэзэбди,—гээд делегат, «Скотимпорт» гэжэ конторын директор нүхэр **Б. Н. Цыденов** үгэеэ эхилбэ.—Теэд сэхыень хэлэхэдэ, hайрхаха юумэмнайшье, илангаяа ургасын талаар хомор. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада гектар бүриhөө 10 центнер хүрэхэтэй, хүрэхэгүй орооhон абтана. Харин дүшөөд, табяад онуудаар жииртээ 13—15 центнер шэниисэ ургуулдаг колхозууд захаhаа бэлэй. Тиихэдэ ямаршье үтэгжүүлгэ хэрэглэгдэдэггүй hааб даа, трактор техникэшье үсөөн байгаа. Газараа элдүүрилгэдэ тон ханалгатайгаар хандадаг, үрэhэ хүрэнгэ нягта наринаар илгадаг, сэбэрлэдэг, ургасаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын тулада бүхы шадалаараа оролдодог дээрэhээ тэрэ үедэ hайн ургаса абтадаг байгаа гэжэ hананаб.

Харин мүнөө жэл бүри шанараар муу, 50—60 процент ургаха шадалтай үрэhэн таригдана. Мүнөө аймагай колхоз, совхозуудта бии байгаа 66 мянган центнер орооhото ургамалай үрэhэ хүрэнгэhөө 50 гара мянган центнерынь гологдонхой. Тэрэнэй шанар hайжаруулха хэмжээнүүд—илгалга, сэбэрлэлгэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри тон мууса ябана.

Ой модонhоо, шугы бургаhанhаа сэбэрлэжэ, намаг налхитай газар хатаажа, hүүлэй табан жэлэй туршада Түнхэнэй ажахынууд гурба мянгаад шахуу гектар шэнэ газар элдүүрилбэшье, тэрэнэйнгээ хахад тухайень таряалангай талмайн тооhоо гаргажархиhан, тэрэнь мүнөө хэндэшье туhагүй хоосон тала болоод хэбтэдэг. Элдүүриин болгогдоhон шэнэ газарые нуралгаhаа хамгаалха—шаблаагүй анзаhаар ташалан газарые хүндэлэн хахалха, зуруудуудаар тарилга хэхэ мэтэ хэмжээнүүд абтанагүй.

Зарим элhэлиг газарай хүрьhэн hалхинда үлеэлгэжэ, үрэжэл муутай боложо байhан ушар бүришье hанаа зобооно.

— Һалхинhаа халхалха зурвудуудые үлөөнгүй, модо, бургааhа бултыень hоглоро татажархёод, мүнөө гэмэрэлдэжэ, модо тариха гэжэ леспромхозhоо туhаламжа эрижэ байхамнай эшэгүүритэй. Теэд хайшан гэхэб, алдуугаа мэдэржэ, саашадаа эндүүрхэгүйн тула ехэл бодомжотойгоор, ханалгатай hайнаар ажахыгаа эрхилхэ уялгатайбди,—гэжэ Саянай совхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир, делегат нүхэр **Д. Н. Бандеев** хэлэбэ.

Газар элдүүрилгын шанар hайжаруулха, абаhан түсэб даабаринуудай дүүргэлтын түлөө механизаторнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, ажаллаhанайнь жэшээгээр салин хүлhэ түлэхэдэ, звенонуудай ёhoор хубааржа, бэеэ даагаад хүдэлхэдэ ехэ hайн байна гэжэ нүхэр Бандеев тодорхой жэшээнүүдээр баримталан хөөрэбэ.

Хойморой намаг хатаажа, үрэжэлтэ газар болгон, ажахынуудта хэрэглэхын тула тон ехэ хүсэ, зөөри гаргаха хэрэгтэй. Тиимэhээ энэ шухала асуудал түргэн шиидхэхэнь бэрхэтэй. Зүгөөр тэрээнhээ тунхаряад, дээрэhээ туhаламжа хүлеэгээд hуухагүй, аймаг доторойнгоо шадал зэргээр таряалан, сабшалангаа саашадань үргэдхэхые оролдохо зэргэтэйбди. Харин колхоз, совхозуудаймнай мүнөөдэрэй гол шухала зорилгонь гэбэл, эдлүүриингэ газарай үрэжэлые hайжаруулха эрид хэмжээнүүдые абаха саг тулажа ерээ гэжэ делегадууд: Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр **А. С. Иринчеев**, «Маяк» колхозой hаалишан нүхэр **Р. Д. Санжихаева**, «Восточные Саяны» колхозой отделениие даагша нүхэр **Д. С. Андыков** онсолон тэмдэглээ.

Түнхэнэйхид республика дотороо түрүүлэн аммиагтай уhа хэрэглэжэ эхилhэн байна. Тэрэниие хэды шэнээнээр, ямар ургасада, хэзээ хэрэглэхэдэ hайн бэ гэжэ шэнжэлhэн, адаглаhан агроном юрэ үгы. Мүнөө хүрэтэр энэ үтэгжэлэй ашаг үрые тоб байса харуулhан жэшээ баримта олохонь бэрхэтэй. Һүүлэй үедэ минеральна үтэгжүүлгэнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэжэ эхилээ. Дээрэhээ табигдаhан хэмжээн фондhоо гадуур, Ангарск городhоо үтэгжүүлгэ асарха аргашье Түнхэнэй ажахынуудта бии. Тэрээшэлэн Түнхэндэ торфшье элбэг. Тэрэниие үтэгжүүлгэдэ хэрэглэбэл, гарза багатайгаар ургаса дээшэлүүлжэ болохо. Эдэ бүгэдые урданайхи шэнги байхын балайгаар, hалан муугаар ашаглабал, ехэ үрэ гарахагүй. Үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэхэhээ эхилээд, газар хахалха, борнойлхо тухай зүб заабари, шанга хиналта нэн түрүүндэ агрономууд эмхидхэхэ зэргэтэй. Тиин энэ уялгала дутамагаар бэелүүлдэг байhандаа тэдэнэр конференци дээрэ шангахан шүүмжэлэлдэ оробо.

Конференци дээрэ элидхэлшын, делегадуудай шухалашалан дурдаhан үшөө нэгэ шухала асуудал гэбэл, шэнэ барилга ехээр эрхилхэ, илангаяа малай фермэнүүдтэхи нүhэр хүдэлмэри оньhожоруулха тухай ехэхэн хөөрэлдөөн болоо.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй турша соо Түнхэнэй аймагта үйлэдбэриин—52, соёлой, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха 35 шэнэ барилга бүтээгдээ. Капитальна hомололгодо гүрэнэй болон ажахынуудай зүгhөө бүри ехэ мүнгэн табигдахаар хараалагдана. Эхилэгдээд дууhаадүй байhан барилгануудай дунда «Восточные Саяны» колхоздохи тепличнэ комбинат, «Сибирягтахи»—20 мянган тахяагай үндэгэлхэ шубуунай фабрика гэхэ мэтэ бии. Ехэ ехэ барилгануудые даажа абаха хүсэтэй предприяти Түнхэндэ үгы тооной.

— Аймагай урдаа хараха колхозууд хоорондын, барилгын эмхи—МСО элдэб хэрэгсэлээр дутамаг. Гэбэшье мүнөө үень бии байгаа техникээ, хүдэлмэришэдэйнгээ хүсэ тон мууса хэрэглэнэ. 1970 ондо МСО 138 хүниие хүдэлмэридэ абаад, 134-ень ажалhаа сүлөөлhэн. Энээхэн баримтаhаа харахада, тэндэ ажалай эмхидхэлэй, журамай тон hула байhые гэршэлнэ. Тус эмхиие саашадань бэхижүүлхэ, техническэ хэрэгсэлнүүдээр хангаха гээшэ аймагай партийна организациин, совет, ажахын зургаануудай хойшолуулашагүй зорилго мүн гэжэ делегат, аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Б. Б. Рыбдылов** хэлэбэ. Барилгада индустриальна арга саашадаа хэрэглэхэ зорилгоор МСО-гой мэдэлдэ шэнэ hалбаринуудые (жэшээлхэдэ, түмэр-бетон хэрэгсэл бүтээдэг полигон) бии болгохо, мүнөө байгша хирпиисын заводые жэлдээ 3 миллион хэhэг хүрэтэр хирпиисэ гаргаха хүсэтэй болгохо, барилгын шулуу бутаруулха, цемент ба бетон худхаха оньhон түхеэрэлгэнүүдые тодхохо, нютагай барилгын материал—туф ашаглаха цех бариха. Эдэ барилгын тон шухала хэрэгсэлнүүдые бии болгожо шадабал, Түнхэнэй аймагай ажахынууд, эмхи зургаанууд Эрхүү хүрэтэр подрядчигуудые бэдэржэ, гуйжа ябахаяа болихо hэн.

Шэнэ байрануудай зосоохи түхеэрэлгэ табиха, жэшээлэн хэлэбэл, hү hаалиин фермэнүүдтэ оньhон техникэ хүдэлгэжэ, хүсэндэнь оруулха уялгатай Түнхэндэхи «Сельхозтехникын» отделени үүргэеэ мууса дүүргэнэ гэжэ шүүмжэлэгдэбэ. Туранай совхозой парткомой секретарь нүхэр **М. Б. Сыбыковэй** үгэhөө абажа жэшээлхэдэ, Шартайн hүнэй фермэдэ «Сельхозтехникын» хабсаргагшад гурбадахи жэлээ хүдэлжэ байбашье, hаалишадай ажалые үргэлжэдэнь оньhожоруулхаhаа байтагай, нэгэшье оньhон түхеэрэлгэ эсэстэнь хүрэтэр тодхожо, хүдэлгэжэ шадаагүй.

Даажа абаhан хүдэлмэридөө тушаалтад, мэргэжэлтэдэй харюусалга багатайгаар хандадаг дээрэhээ иимэ дутагдалнууд ушарна. Аймагай партийна, Соведэй хүтэлбэрилхы эмхинүүд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд тогтоол шиидхэбэринүүдэй, түсэб даабаринуудай дүүргэлтын хойноhоо үшөөл hулаар хиналта хэнэ, туhа дэмжэлгэ багаар үзүүлнэ, ёhо бусын ябадал, хазагайралтануудта эбсэнгеэр хандана гэжэ конференцидэ хабаадагшад тобшолhон байна.

Партийно-политическэ, эмхидхэлэй ба бусад нийтын хүдэлмэри хаана ямараар ябуулагданаб, тэрэнэй хэмжээгээр үйлэдбэриин хүгжэлтэhөө эхилээд, хүмүүжүүлгын асуудалнууд хүрэтэр бүхы юумэнэй үрэ дүн дулдыдадаг гэжэ элидхэлшэ нүхэр Таханов хүршэ хоёр ажахын—«Восточные Саяны», «Сибиряк» колхозуудай жэшээ дээрэhээ эли тодоор харуулаа. Эдэ ажахынууд газар уhанай, материально-техническэ арга боломжыигоо, хүдэлмэриин хүсэнэйнгөө талаар хоорондоо ехэ илгаагүй аад, үйлэдбэриингөө хүгжэлтөөр «Восточные Саяны» колхоз хүршэhөө нилээд гээгдэжэ ябадаг. «Сибиряк» колхоздо табан жэлэй турша соо hү hаалгын 49 процентээр нэмэhэн байхадань, «Восточные Саяны» колхоздо 34 процент болоhон, мяхаар түрүүшынхидэй 40 процент нэмэлтэ туйлахадань, нүгөөдүүл—миил 8 процентдэ хүргэhэн, сибирягайхидай 26 процентээр ехэ ноохо хайшалаад байхада, «Восточные Саяны» колхозойхид—12 процентээр нэмэhэн байна. «Восточные Саяны» колхоз таряалангайнгаа талмайе үргэдхэхын орондо 89 гектараар хороожорхиhон байна. Иимэ алгасаан юун дээрэhээ гаранаб?

Хаананьшье ажалша хүнүүд шадалаараал хүдэлдэг. Харин тэдэнэрэй хүсые зүбөөр хубааридан, илангаяа коммунистнар, комсомолшуудые ажахын шухала участогуудта табиха, бүхы ажалшадай бүтээсэтэй hайнаар хүдэлхэ арга нүхэсэл хангаха, түрүүшүүлэй дүй дүршэл олоной хэрэг болгохо гэжэ «Сибиряк» колхозой правлени, партийна организаци саг үргэлжэ оролдодог. Энээндэ тэндэхи сельскэ Совет болон нийтын бусад эмхинүүд гол анхаралаа хандуулдаг юм.

— Хүдөө ажахыгаа эрид шууд хүгжөөхын тула парти, правительствамнай али тухай ехэ зөөри, хүсэ үгэнэ, анхарал оролдолго гаргана гээшэб! Тэрэнииень үдэр бүриингөө ажал, байдал дээрэ харана, үзэнэбди,—гээд «Сибиряк» колхозой парткомой сек[ретарь] нүхэр **Л. И. Трофимов** конф[еренци] дээрэ тэмдэглэхэ зуураа,—...hээ бидэ муугаар хүдэлхэ ...бди. Бии байгаа бүхы арга ... жоёо элсүүлэн, ажалай аш... эрид дээшэлүүлхын тула ... юумэ ходо бэдэржэ, үүсхэ... дэлхэ гээшэ манай нангин ү... гэбэ.

«Сибиряк» колхоздо ... XXIV съездын хүндэлэлэй ... лис мүрысөөн үргэнөөр д... хэй. Үбэлдөө эбэртэ бодо м... гөөр шахан таргалуулхые ур... Буряад оронойнгоо бүхы м... та хандаhан Ахалигай ф... коллектив шэнэ жэлэй түр... илалта туйлаба. Һаяхан тус ... hээ 270 толгой мал гүрэн... шаагдажа, бултадаа тарган ... сэгнэлтэтэйгээр, туд тудта... гаран килограмм шэгнүүр... абтаба. Тэрэнhээ 50 толгой ... бүриин 400 килограммhаа ... татаба.

Энээхэн нэгэ жэшээ дэ... абажа хэлэхэдэ, ухамай ш... раар, олоной эдэбхи хүсөөр а... рэг эмхидхэн ябуулбал, үшөө ... дань хүргэгдөөгүй Түнхэндэ ... арга боломжонууд бодото ... харюулхал байха гэhэн эти... рүүлнэ. Аймагай экономико ... культурые хүгжөөхэ шэнэ ... жэлэй түсэб эдэ арга боломж... hаа үндэhэлэн табигданхай. ... ной партийна организаци, ... совхозууд, предприяти, эм... гаанууд, бүхы ажалшад да... зорилгонуудаа амжалта... дүүргэхэнь лабтай.

Районой партийна конфер[енци]... хүдэлмэридэ партиин об... секретарь нүхэр **В. Г. Б...** хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ ...hэн байна.

* * *

Районно партийна конфер[енци]... hунгагдаhан шэнэ райком[ой] ...хидхэлэй пленум дээрэ нэ... секретаряар нүхэр **А. Д. Т[аханов]**, хоёрдохи секретаряар нүхэр ... **Фалилеев**, секретаряар нүхэр ... **Кузьмин** hунгагдаа.

Ц. ДУГАР[...]
манай тусхай ко[рр.]

Улаан-Үдын ноохо угаадаг фабрикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшад КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ түрүүшын кварталай даабари болзорhоонь урид, мартын 29-дэ дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Фабрикын ноохо илгаха, сэбэрлэхэ цехтэ хүдэлдэг нүхэр Азаренковагай бригада шэнэ жэлhээ эхилэн даабаряа үлүүлэн дүүргэшэ, түсэбhөө гадуур 17,5 тонно ноохо илган сэбэрлэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарhаа): фабрикын түрүү хүдэлмэришэд С. П. Азаренкова, З. И. Хакимова, Е. М. Шаракшинова, В. К. Панькова, Е. А. Емонакова, С. Д. Жалсанова, В. Н. Потапова, Р. И. Захарова, Г. К. Денисова.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

СОМСЕЛЬСОВЕДҮҮДЭЙ МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет ба гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком ажалшадай депутадуудай сельскэ (сомоной) ба поселково Соведүүдэй 1970 оной дүрбэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүн гаргаба.

Ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүд хоорондын социалис мүрысөөндэ 1970 оной дүрбэдэхи кварталда эрхим hайн амжалта туйлаhанайнгаа түлөө Хяагтын аймагай Тамирай сельскэ Совет нэгэдэхи hуури эзэлжэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шан—275 түхэриг, тэрэ тоодо гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Н. Г. Бурлаков—60, секретарь О. В. Семенова 40 түхэриг шан абаха болобо.

Түнхэнэй аймагай Түнхэнэй сельскэ Сове[д] хоёрдохи мүнгэн шан—175 түхэриг, Загарайн [ай]магай Горхоной сельскэ Соведтэ гурбадахи шан—135 түхэриг барюулагдаха.

Кабанскын аймагай Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаралдайн, Прибайкалиин аймагай Ил[ь]инскын, Яруунын аймагай Гүндын, Бэшүүрэй ай[магай] Бага-Куналейн, Баргажанай аймагай У[ро] Читканай, Хориин аймагай Краснопартизанск[ын], Улаан-Үдын аймагай Ехэ-Куналейн сельскэ Сов[е]дүүд, Сэлэнгын аймагай Ноёхоной, Захааминай а[й]магай Дүтэлүүрэй, Зэдын аймагай Бургалтай[н], Ахын аймагай Орлигой сомсоной Соведүүд 197[0] оной дүрбэдэхи кварталда ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон профсоюзай обком тэмдэглэбэ.

ТҮРҮҮШҮҮЛЫЕ ТЭМДЭГЛЭБЭ

Наймадахи табан жэлэй, үнгэрhэн жэлэй дүнгүүд гаргагдажа байна. Энээндэ зорюулан, Бэшүүртэ аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн hаяхан болобо. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы hалбаринуудай 300-гаад түлөөлэгшэд-түрүүшүүл энэ зүблөөндэ хабаадаа.

Аймагай гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник В. В. Смолин энэ зүблөөн дээрэ элидхэл хээ. 1970 ондо—Ленинскэ ойн жэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаад, зүблөөндэ хабаадагшад мүнөө жэлэй социалис шэнэ уялгануудые абаhан байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ коллективүүдэй, тус тус хүнүүдэй хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хүдэлэгшэдэй мүрысөөнэй дүнгүүд мэргэжэл мэргэжэлээрээ гаргагдаба. Хамтадаа 9 түрүүшүүл аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Һаалишадай дундаhаа «Победа» колхозой hаалишан Аграфена Федотовна Плюснина шалгараа. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 2809 килограмм hү hаагаа. Кукурузашадай дундаhаа «Рассвет» колхозой кукурузашан Петр Дмитриевич Васильевта энэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо. 125 гектарай га бүриhөө 254 центнер кукурузын ногоон эшэ хуряан абаhан байна. Луговодуудай дундаhаа мүн лэ энэ колхозой луговод Антип Титович Афанасьев бүгэдэнhөө ехэ амжалта туйлаа. 61 гектар сабшалангай га бүриhөө 43 центнер үбhэ абаа.

Аймагай 9 чемпиондо дипломууд барюулагдажа, аймагай Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэхэ үнэмшэлгэ үгтэбэ.

Коллективүүд хоорондын мүрысөөндэ 7 коллектив чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна. «Дружба» колхозой Хаягай hү hаалиин фермэ, Бэшүүрэй совхозой Шэбэртын hаалиин фермэ болон бусад эдээнэй тоодо ороно.

Социалис мүрысөөнэй гуримые 192 хүн дүүргэhэн байна.

И. ЕФИМОВ,
КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой секретарь.

НЭГЭ ҮДЭРЭЙ СЕМИНАР

УЛААН-ҮДЭ. Республикын Худалдаа наймаанай министерство hаяхан семинар үнгэргэбэ. Тэрээндэ худалдаа наймаанай предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, ажахын тоосоото магазинуудай директорнүүд, мүн тус министерствын мэдэлдэ байдаг баазануудай хүтэлбэрилэгшэд, экономистнууд болон бухгалтернууд—хамта 300 гаран хүн хабаадаа.

Худалдаа наймаанай организацинууд, оптово баазануудта промышленна эд бараа тушаа[н] абаха, наймаанда гаргаха гү[рэ]мые наринаар сахиха туш[аа], 1971 ондо ажахын догов[ор]нуудые яажа баталха тухай эл[ид]хэл зүбшэгдөө. Семинарай гол асу[у]далнуудаар министерствын тов[ар]на бюрогой экспертизын [на]чальник М. М. Зыков, рефер[ент] Б. С. Пожарский гэгшэд эл[ид]хэлнүүдые хэбэ.

Манай корр.

ҺАЙН МЭРГЭЖЭЛТЭ

Мэлэ нютаг үни хада ошоһоноо һананаб. Энэ ...риндахи гостиница бэдэржэ, удаан түгэншэ... бэлэйбди. Манда заажашье үгэхэ хүн дайрал...гүй, дайралдаханыьше бэрхэтэй һэн. Үбһэнэй ...мэриин үедэ, наратай дулаан үдэр һууринай ...сеер хэн зайжа ябаха бэлэй даа.

Конторһоо тээ саашаа алхалалдажа ябатарнай, ...шаг хара модон гэрэй хэрэлсы дээрэ нэгэ ...нэр зогсожо байба. Хараха янзада, дунда зэр...н жэбжэгэр бэетэй, ошотоһон хүхэ нюдэтэй ...од лэ эхэнэр. Хөөрэлдэжэ эхилбэбди. Буряа...р ярихадаа бэрхэ гээшэнь жэгтэй. Тэрэ үдэр ...тиница хаалтатай, эзэниинь үбһэндэ гаранхай, ...шалэн орой ерэхэ гэжэ бидэнэр мэдэбэбди. ...ууудахи айлдань орогты, хамаагүй, налгай ...ид хүгшэд байха гэжэ мүнөөхи һамгамнай ...нда ойлгуулба. Өөрөө, эндэхи медицинскэ пунк...е даагша, үбшэн хүниие эрьехээ гүүртэ ошо...р гараад ябанаб гэжэ манда хэлэбэ.

— Ябагаар ошохоёо һанаа аалта?—гэжэ асуу...бди.

— Юу хэлээбтээ, эндэ дүтэхэнэ, 5 модо ту... газарта юумэл,— гэжэ тэрэ һамган харюу...ба.

Фельдшер Инна Михайловна Шойдонова гээ... энэ мантай уулзагша эхэнэр. Мэлэ нютагай ...шад фельдшерээ ехээр магтажа хөөрэдэг ...л байгаа һэн.— Бэрхэ шамбай хүн даа, за...даа шууяхаа һанаха, теэд тэрэнь зүб лэ ...һан байха,— гэжэ эндэхи совхозой хүтэлбэ...гшэд манда хөөрэбэ. Ажалдаа үнэн зүрхэн... хандадаг хүн.

Энэ уулзалгын һүүлээр үшөө жэл хахад бо...д, дахин энэ эхэнэртэй ушарбабди. Талаан бо...ходоо, үбшэнтэд үгы, сүлөө байба. Эм домой ...ртэй таһалга соонь удаан ярилдажа һуу...бди.

Москва шадар түрэһэн хүн манай Захаами...й орьёл үндэр уулануудай бооридо ерэжэ түб...нөө юм байна. Сибирь гээшэ үйлсэорнь ша...у баабгайнууд бальбайлдажа ябадаг зэрлиг... дайда гэжэ ухаандаа хадуунхай Инна ...саган ерэһэн байгаа бшуу даа. Иишэ ерэхэ ...оод байхадань, нүхэд басагадынь, танил та...нуудайнь хориһон, буруушааһыень хэлэхэ ...т. «Юрэдөөл хожом болоогүйдэ арса» гэжэ ...даг байһан юм. Иигэжэ Москваһаа холо За...мин нютагта залуу басаган ерээ бэлэй.

— Гэдэргээ ябапиоо һла гэжэ һанадаггүй һэн ...гт?— гээд асуубабди.

— Һанаанда ороол һэн бэд дээ-э, теэд яахабши, хэлэһэндээ хүрэхэ хэрэгтэй бшуу. Толгой соо ороһон олон ондоо бодолнуудые орхижо, «заал һаа эндээ хүдэлхэб, эдээнэй хэлэ шудалха байна. һүүлдэ хэзээб даа, нютагаа бусажашье болохоб, хожомоор болуужан» гэжэ һанадаг һэм,— гэжэ фельдшер маанад тээшэ хаража миһэрбэ.

Түрүүн шурдэгэрхэн басаганай ерээд байхадань, «дөө, өнөөшни юу хэжэ шадаха барһан ааб даа, һалхинай ехээр хүдэлөө һаань, хүл дээрээ тогтохонь бэрхэтэй ха даа. Юрэдөөл маанадай ашанартай сугтаа бумбэгэ сохижо ябахаар лэ басаган лэ даа. Хүниие аргалха гээшэнь, хай даа, бэрхэтэйшэг хаш» гэжэ байгаад үбгэд голодог бэлэй.

Үдэр сагууд үнгэрбэ, Иимэ хөөрэлдөөнүүдшье замхаба. Оролдосотой шамбай эмшэ басаган отол гүйжэ ябаха. Медицинскэ пунктын байшан таһа сэбэрлээ, бухы айлнуудаар ябаа, үбшэнтэдые ходо эрьежэл байха, холын гүүртэ, отаранuудаар байд гээд лэ гүйлгэхэ — иимэ шуран басаган байшоо бшуу.

— Тэрэ гэһэнһээ хойшо хорин жэл үнгэрөө,—гэжэ Инна Михайловна хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. Теэд һанахадам, һаял шэнги. Ухибүүдни иимэ томонууд болоо. Энээхэн басаганайнгаа тухайл ябахадаа, Буряад орон ерээ һэн хаб даа. Мүнөө ямаршье айлда ороо ха даа, гэртээ ерэһэн мэтэ байдагби. Минии ажал бүгэдэндэ тон шухала хэрэгтэй бшуу. Тиимэһээ зосоошни ходо хүхюун ябаха. Бэрхэшээлнүүд дайралдана гэжэ һурана гүт? Иимэ ушар һайсал болоо юм ааб даа. Заримандаа хэдэн хоногто нюдөө сурам гэнгүй ябахаш. Тарилга хэхэш, эм үгэхэш, һанаа үнөөгөө зобохош... Тиигэжэ тиигэжэ үбшэн хүнэй эдэгэхэдэнь, зосоошни баһа наран гараха даа. Эсэһэн, зүдэрһэнөө хуу мартажархихаш,—гээд фельдшер миһэрбэ.

— Хорин жэл соо хүдэлжэ ябахадатнай, сэдьхэлһээ гарашагүй, ямар нэгэн һонин ушар болоо һэн гү?— гэжэ асуубабди.

— Тиимэ онсо ушарай болоһые һананагүйлдэя,— гээд фельдшерэй нюур бодолдо абтаһан шэнги болобо. Хүнэй наһа бараха гээшэ хэсүү ушар даа. Ухэжэ хосорхо гээшые мэдэрхэ аргам үгы. Тиимэһээ, сэхыень хэлэхэдэ, үхэлһөө айнаб.

Нэгэ иимэ ушар хөөрэһүү. Манай Мэлэ нютагтай зэргэлээд табан модоной газарта Жалга гэжэ жаахан һуурин бии юм. Тэндэхи нэгэ айлай нарай үхибүүн нэгэтэ зун ехээр үбдэбэ гээшэ. Арай гэжэ ошожо, тэрэ үхибүүе харабаб. Үглөөгүүр болотор амиды мэндэ байхань бэрхэтэй хэбэртэй. Врачай онсо яаралтай туһаламжа хэрэгтэй. Гэрһээ гараад, мори тэргэ бэлдэгты!— гэжэ бии шадалаараа хашхарбаб. Зунай сагта юун морин газаа уяатай байха бэлэй даа. Үхибүүнэй эсэгэ ябууд дундаа хазаар саб шүүрээд гүйшэбэ. Һөөргөө гэртэ орожо, үхибүүень таһа мансылжа тэбэреэд, Мэлэ тээшээ шэглэбэб. Шэб харанхы һуни һэн. Мүргүй түргэн гэшхэлээб. Мэгдэһэндээ хүсэ шадал ороо хүн гүб. Энэл шэгээрээ Мэлэ нютагаа хүрэжэ ерээб. Медпунктын хажууда ябахадам, үхибүүнэй эхэ мори тэргээр хүсэжэ ерээ.

— Мүнөөхи үхибүүм томо болоо, бата һайн бэетэй үхибүүн гүйжэ ябадаг,—гэжэ Инна Михайловна хөөрэбэ.

Холын хүдөөгэй нютагай фельдшерэй ажалда иимэрхүү ушар нилээд оло дахин дайралдаа бэзэ даа. Энээниие бултыень хэн тоолобо даа. Энэ нютагай олон лэ зонууд энээхэн тон юрын эхэнэрһээ медицинскэ туһаламжа абажа, өлүүр энхэ ябана бшуу. Хэһэн ажалдаа бухы шадабаряа, эрдэмээ зорюулжа хүдэлдэг энэ фельдшерэй хүдэлмэри элдэб шангуудаар тэмдэглэгдэнхэй. РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй Президиумэй грамотануудаар, Ленинскэ ойн медаляар, «Габьяата ажалай түлөө» медаляар тэрэ шагнагданхай.

— Мүнөө хүдэлхэдэ һайн болоо. Медицинын зэмсэг түхеэрэлгэнүүд, эм дом улам элбэтжэжэ байна,— гэжэ фельдшер хөөрэнэ. Хэды иимэшье һаа, тулалдаха, дайлалдаха саг болодог даа. Ямар нэгэн үбшэнтэндэ тон яаралтай операци хэхэ хэрэгтэй болоходонь, машина эрижэ, Баян-Гол главна врачта хонходоходош, тэрэ «Скорая помощь» машинань ондоо хэрэгээр ондоо тээшээ эльгээгдэһэн байха. Заримандаа үбшэнтэнэй ами наһан хилгааһанай хяра дээрэ болоод байдаг ха юм даа. Энэ ушарта тон яаралтай туһаламжа хэрэгтэй болоно бшуу.

...Аргаланда бэеэ үзүүлхэеэ хүн орожо ерэбэ. Хөөрэлдөөгөө хүсэд дүүргээшьегүй һаа, гараха баатай болобобди. «Баяртай»,—гэжэ хэлээд, Инна Михайловна Шойдонова үлэбэ. Уулзатараа баяртай, һайн хүн.

В. БУДАЕВ.

ШЭНЭ СТОЛОВО

Улаан-Үдын ПОШ фабрикын хүдэлмэришэд өөһэдын столовогүй, холо ойрын эдеэ хоолой газарнуудта ошодог, ажалһаа гээгдэдэг гасалантай байһан юм. Мүнөө тэрэ асуудалынь шиидхэгдээ. Январиин эхеэр тус фабрикын хашаа соо шэнэ байшан баригдажа, тэндэ 280 хүнэй һууритай столово нээгдэбэ.

Шэнэ столово соонь эдеэ хоол бэлдэхэ, табиха, хүнүүдэй аятай зохидоор һуужа хооллохо бүрин түхеэрэлгээр хангагданхай. Ургамал сэсэгүүдээр, гоё һайхан зурагуудаар шэмэглэгдэнхэй. Амиды загаһанай акварнум бии. Дуратай эдеэгээ абаха буфедтэй.

Урдань үдынгөө хоол эдихын тулада бүхэли час соо гүйжэ зободог байһан хүдэлмэришэд мүнөө шэнэ столоводоо 15—20 минутын туршада садатараа хооллоод, тэндэ кино хараха, газетэ, журнал үзэхэ, ном уншаха, лекци, хөөрэлдөө шагнаха аргатай болоһон байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хүдэлмэришэд эдеэлжэ һууна. 2. Буфетчица А. П. Миронова хүдэлмэришэдтэ дуратай эдеэень үгэжэ байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ХҮРШЭ ОБЛАСТИИН ҺОНИН

ШАНДА ХҮРТЭҺЭН ЗҮЖЭГ

Зохёолшо В. И. Балябинай романаар табигдаһан «Забайкальцы» гэжэ зүжэгые Шэтынхид ехээр һайшааһан байна. Шэтын областной драмын театрта 70 дахин табихадань, хододоо хүн зон дүүрэн байдаг байба. Таби мянга шахуу хүн энэ зүжэгые һайшааа гаа.

Москваһаа баяртай мэдээсэл һаяхан ерэбэ. В. И. Ленинэй 100 наһанай ойдо зорюулагдаһан зүжэгүүдэй бүхэсоюзна конкурс-харалгада һайн гэжэ тодорһон зүжэгүүдтэ СССР-эй Культурын министерствын шангууд үгтэһэн байна. Эдэ һайнуудай тоодо «Забайкальцы» гэжэ зүжэг оролсоо. Лауреадуудай тоодо Сибирьһээ ганса энэ коллектив оробо.

Энэ зүжэг табигша театрай главна режиссер В. В. Бухарин, уран зураашa А. И. Высоцкий, зүжэгэй гол рольнуудые наадагшад А. Благовестов, А. Минина, М. Кустовой, Э. Кустов, Б. Нигоф болон бусад артистнуудай, бүхы хүдэлмэрилэгшэдэйнь ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, ганса эдээниие бэшэ, мүн областиин бүхы ажалшадые баярлуулба.

50 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Забайкалиин комсомолой 50 жэлэй ой һаяхан гүйсэбэ. Гаталан гараһан баатарлиг замаа эрьен хаража, дүнгүүдыень гаргаад, холые зориһон комсомолшууд үшөө ехэ зорилгонуудые бэелүүлхээр бэлэн байһан тухайдаа элидхэбэ.

Энэ ойдо зорюулан, ВЛКСМ-эй Шэтын областной, городской комитедүүдэй ойн баярай пленум болобо. Бүхы үеын комсомолшуудай түлөөлэгшэд энэ пленумдэнь хабаадалсаа. Монголой Арадай Республикын хубисхалша залуушуулай түлөөлэгшэд, хүршэ область, хизаарнуудһаа хүндэтэ айлшад эндэ байлсаба.

ХҮНДЭТЭ АЙЛШАН

Забайкалиин комсомолой 50 жэлэй ойн баяр ёһололдо хабаадалсахаяа СССР-эй лётчик-космонавт, полковник Анатолий Васильевич Филипченко Шэтэдэ ерээ.

Хүндэтэ айлшан комсомолой обкомой, горкомой ойн баярай пленум дээрэ үгэ хэлээ. Шэтэ городой ажалшадтай уулзаһан байна.

Офицернүүдэй байшан соо болоһон энэ хани халуун уулзалга дээрэ лётчик-космонавт А. В. Филипченкые Шэтэ городой хүндэтэ гражданин болгоһон тухайдаа городой гүйсэдхэхэ комитедэй шиидхэбэри нүхэр А. Г. Седин (городой гүйсэдкомой түрүүлэгшэ) соносхоод, улаан лентэ уяжа, Забайкалиин зэндэмэни баялигай дээжэ мүнхэ дурасхаал болгон бариба.

ХОНИШОДТО АЙЛШАЛБА

Агын Буряадай национальна округой центр Агинское тосхоной ажалшад СССР-эй лётчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой Анатолий Васильевич Филипченкые хани халуунаар угтаба.

Сокто гэжэ талын багахан нуур шадар байражаһан хонишодой байра. Цокто-Хангилай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Дарма-Базар Жаповай даадаг отарынхид эндэ һууриҗанхай. Космонавтын энэ отарада ерэжэ ябаһан тухай дуулахадаа, тэрэ шадарай малшад хазаар морёор гүйлгэлдэжэ ерэбэд.

Космонавт хонишодой байра байдалые, хонидой байра, хотонуудые хаража һонирхобо. Анатолий Васильевичые буряад ёһооро хүндэлбэд. «Энээнэй хойто тээ замбуулин руу нниидэхэдээ, хатааһан үрмыетнай заатагүй эдеэндээ оруулалсахаб»—гэжэ Анатолий Васильевич эльгэ хатаба. Үрмэн амтатай байна гэбэ.

Энэ уулзалгань колхозой түбтэ үргэлжэлбэ. Колхозой түрүүлэгшэ Д. Дондоков, залуу хонишон Римма Цоктоева, колхозой комсомолой организациин секретарь Бальжинима Абидуев гэгшэд космонавтые амаршалба.

Удаань А. В. Филипченко цокто-хангилайхидые, округой бүхы ажалшадые космонавтнуудай үмэнэһөө амаршалаад, ажалдань амжалта хүсэбэ. Комсомолой окружкомдо вымпелнүүдые барюулаа. Социалис мүрысөөндэ илагшадта эдээниинь дамжуулха юм. Сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгэ һайнаар эрхилһэнэйнь түлөө Советскэ Союзай Маршал И. С. Коневһоо колхозой түрүүлэгшэ Д. Дондоковто медаль барюулба.

Һүүлэрнь космонавт эндэ суглараrшадай асуудалнуудта харюусаһан байна. Бүгэдэнэй альга ташалган доро, гоёор оёгдоһон буряад дэгэл хүндэтэ айлшанда үмэдхүүлбэ.

«ЗАБАЙКАЛЬСКИЙ рабочий»
газетэһээ абтаба.

СУУТА СЕЛЕКЦИОНЕР

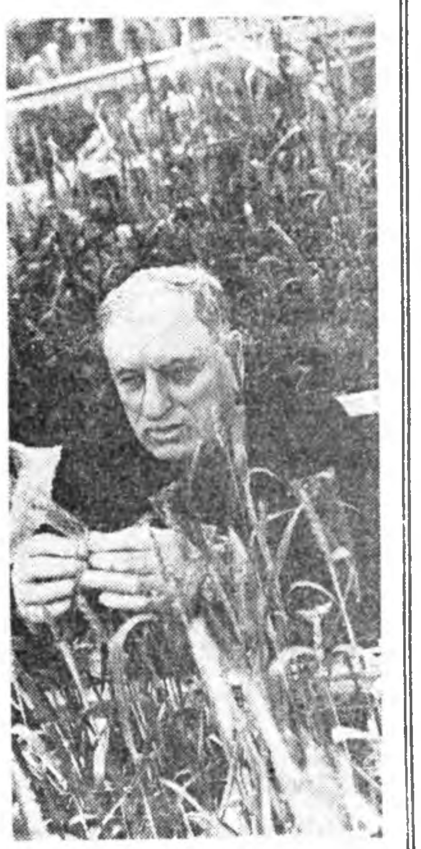

«Безостая-1» сортын шэниисэ ...хэй дээрэ сууда гаранхай. Энэ ...тын шэниисэ баян ургаса үгэдэг ... алдаршаһаар үнинэй. Мүнөө ...най орон дотор долоон миллион ...тар газарта «Безостая-1» сор...ын шэниисэ таригдана. Энэнь на...ртаа тарингдадаг бүхы тараалан... гурбанай нэгэ хубинь болоно.

Дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон ...екционер, академик Павел Пантелеймонович Лукьяненкын ажал хү...мэритэй танилсахаяа Краснодарай ...дөө ажахын научно-шэнжэлгын ...ститудта ерэһэн байнабди.

Эрдэмтэ теплицэ соогоо байгаа. ...аа гарахада хүйтэн байбашье ...нь, теплицын «поли» дээрэхи ...ниисэ шарлажа, һаяар хадагдаха ...ожо байба. «Селекционернүүд ...ргаа хадажа, гансашье ороохо ...енгүйгөөр суглуулдаг юм. Тии...д шэнжэлгын хүдэлмэри эхилдэг. ...ряатдаһан «поли» дээрэ дахин ...рилга хэгдээд, уданшьегүй урга...нь хуряагдаха. Иигэжэ эндэхин ...л соо ороохо тараанай ургаса хо...дахин хуряадаг юм.

Һурагшад болон туһалагшанарынь ...авел Пантелеймоновичые тойроод ...йба. Тэдэнэй олонхинь үсэгэл...рэй студентнэр, залуушуул. Гэ...нэр газар тараалангда ажабайдалаа ...рюулха гэжэ шиидээд, шэнжэлгын ...дэлмэридэ ерэһэн хүнүүд.

Хирэ хирэ болоод лэ академик ...луу эрдэмтэ Юрий Пучковто хан...на. Багшынгаа хүтэлбэри доро ...аллажа, шэниисын шэнэ хоёр ...рт гүрэнэй сортучастогуудта та...ыень Ю. Пучков үнгэрһэн намар ...жуулһан байна. Павел Пантелеймоновичой «хэшээлнүүд» эсэгэ ...бүүн хоёрой аятай зохид хөөрэл...өн мэтээр үнгэрдэг юм. Шабина...йнгаа нэгэшье асуудал харюугүй...өөр улөөдэггүй заншалтай. Һураг...шадай дурадхалнууд тэрэ дороо ...бшэн хэлсэгдэдэг. Павел Пантелеймонович баян дүй дуршалаа залуу ...тэдэ тэсэбэритэйгээр дамжуулан ...гэжэ, бэлигтэй эрдэмтэдые хү...үжүүлнэ.

Энэ зундаа П. П. Лукьяненко да...ла наһатай болохонь. Дүшэн жэл ...соо селекцидэ хүдэлөө. Энэ үе соо ...ороохо тараанай ургаса дээшэлүүл...э, шэнэ сортнуудые гаргаха талаар ...ехэ юумэ хэһэн байна.

Институдай туршалгын талмай ...ээрэ, лаборатори болон теплицэ соо ...һурагшад, туһалагшанартайгаа Павел Пантелеймонович хорёод жэл ...соо таһалгаряагүй ажаллаа. Үдэр ...үниие илгангүй ажаллаһанайнь ашa ...үрэ уданшьегүй харагдажа, «Безостая-1» сортын шэниисэ бии болгоо. Мүнөө Кубаниин, Дон шадарай, Ставрополиин, Хойто Кавказай республиканuудай, Казахстанай болон ...урда Украинын полинууд дээрэ иимэ ...сортын шэниисэ тарингдана. Мүн ...тиихэдэ Европын, Дүтын Зүүн зүгэй ...оронуудта тарингдадаг болонхой. ...Польшо, Чехословаки, Болгари, ...Венгри болон бусад социалис оро...нуудта гурбан миллионһоо үлүү ...гектар газарта «Безостая-1» сортын ...шэниисэ тарингдана. Жэшээнь, Болгарида тарингдадаг шэниисын бүхы ...талмайн 85 процентые «Безостая» ...эзэлдэг юм.

Эрдэмтын багахан кабинет соо эндэшье, тэндэшье шэниисэ харагдана. Селекциин хүдэлмэридэ зорюулһан дүшэн жэлэйнгээ турша соо баян ургаса үгэдэг шэниисын 40 гаран шэнэ сорт гаргаа бшуу! Олон тоото бэшэгүүд соо баһал шэниисэ тухай асуудалнууд. Хүн түрэлтэнэй гол продукт—хилээмэн тухай бидэнэршье хөөрэлдэнэбди.

— Үнгэрһэн түсэбтэ табан жэлэй турша соо тараан ажал һайнаар эрхилэгдэдэг болоо,—гэжэ Павел Пантелеймонович хөөрэнэ.—Минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар «Безостая-1» сортын шэниисын ургаса нилээд дээшэлээ. Павел Пантелеймонович нэгэ таблица тээшэ заана.

Кубань. Нэгэ миллион 500 мянган гектар. Тэрэнэй гектар бүриһөө үнгэрһэн жэлдэ 36,6 центнер «Безостая-1» шэниисэ хуряагдаа. Тараан ажалаа эрхим һайнаар эрхилдэг хэдэн арбаад ажахынууд гектар бүриһөө 40—50 центнер, үшөөшье ехэ ургаса абаа.

— Селекционно хүдэлмэри бүхы орон доторнай ямар ашаг үрэтэй байгааб?—гээд академигһаа асуубабди.

— «Безостая-1» сортын шэниисэ таридаг болоһоор орон доторнай жэл бүри 5 миллион тонно ороохон үлүү ехээр хуряагдана. Энэмнай 300 миллион түхэриг сэнтэй болоно,—гээд Павел Пантелеймонович харюусана.—Эды шэнээн тараа абахын тула 4-5 миллион гектар газарта хуушан сортнуудай шэниисэ тариха байгаал.

Бага зэргэ бодолгото болоод, академик иигэжэ хэлэбэ:

— «Безостая-1» сортын шэниисэ таридаг болоһонойнгоо ашаар Кубаниин тараашад наймадахи табан жэл соо тараалангай гектар бүриһөө 30 центнерһээ дээшэ ороохо хуряадаг болоо. Мүнөө ургасаяа 50 центнертэ хүргэхэ зорилготой!

Табин центнер! Энэ хадаа манай ороной газар тараалангай ерээдүй болоно ха юм. П. П. Лукьяненкын гаргаһан «Аврора», «Кавказ» гэжэ шэнэ сортын шэниисэ ажахынуудта тарингдажа эхилээ. Тиимэ шэниисын хоолосынь томонууд. нэгэ хоолосто олон тоото ороохон байдаг юм. Кубаниин, Украинын, Дунда Азиин сортучастогууд дээрэ шалгажа үзэхэнэй ёһоор, «Аврора», «Кавказ» сортын шэниисэ гектарһаа 60—70 центнер, уһалагдадаг газарай гектарһаа 98 центнер ургаса үгэһэн байха юм. Шэнэ сортын шэниисэдэ протеин, клейковина гэхэ мэтэ һураггүй ехэ байдаг.

Үнгэрһэн намартаа Кубаниин колхоз, совхозууд 130 мянган гектар газарта «Аврора», «Кавказ» сортын шэниисэ тариһан байна. Энэ зундаа хуряаһан тараагаа үрэһэндэ хаажа, ерэхэ 1972 ондо нэгэ миллион гектарта шэнэ сортын шэниисэ тарингдахаар хараалагдана.

Социалис Ажалай Герой, Ленинскэ ба Гүрэнэй шангай лауреат П. П. Лукьяненко үдэр бүри олон тоото бэшэг абадаг юм. СССР-эй Наукануудай академиһаа, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна хүдөө ажахын академиһаа, хилын саанахи гүрэнүүдэй тараан ажалай научна институдуудһаа академигтэ бэшэг ерэдэг. Кубаниин тараашад СССР-эй Верховно Соведэй депутадта элдэб янзын асуудалнуудтайгаар хандадаг. Шэнэ сортын шэниисэ нютаг бүхэндэ таридаг болохо талаар тэрэнэй олон туһалагшад—колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдһээ бэшэгүүд ерэжэ байдаг болонхой.

—Кубаниин селекционернүүд мүнөө гол түлэб ямар түсэбтэйгөөр ажалланаб?

— Гүрэн түрэдэ тон хэрэгтэй, үшөө хүсэд шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон,—гэжэ Павел Пантелеймонович харюусаба.—Жэшээнь, богонихон һолоомотой аад, томо хоолостой шэниисын шэнэ сорт бии болгохо хэрэгтэй. Шанга һалхинда, аадар бороодо тиимэ шэниисэ унадаггүй, ороохониинь гоожодоггүй, мүн баян ургаса үгэдэг байха юм.

Хойто Кавказай полинууд дээрэ хабартаа тарижа боломоор шэнэ сортын шэниисэ бии болгохо хүдэлмэри эхилэнхэй. Тиимэ сортын ороохон гектар бүриһөө 40—50 центнер ургаса үгэхөөр хүлеэгдэнэ. Эдеэ хоолой һайн шанартай гибридиэ шэниисэ бии болгохо асуудал амжалтатай бэелүүлэгдэнэ. Түрүүшын туршалганууд һайн үрэ дүн үгөө.

«Урдандаа нэгэ хоолосой ургадаг газарта хоёр хоолос ургуулжа шадаһан хүн бүхы хүн түрэлтэнэй үмэнэһөө баяр баясхаланда хүртэхэ һэн» гэжэ ородой агуухэ эрдэмтэ К. А. Тимирязев хэлэдэг һэн. Кубаниин селекционернүүд «хоёр хоолосой» асуудал амжалтатай шиидхээ, энэ ажалаа үшөө үргэлжэлүүлһээр.

— Тараалангай гектар бүриһөө 100 центнер ороохо тараа хуряадаг болохо шухала асуудалые совет селекционернүүд амжалтатай шиидхэжэ байна,—гэжэ Павел Пантелеймонович найдангяар хэлээ һэн.

В. КАЛИШЕВСКИЙ,
ТАСС-ай корр.

Краснодар.

ЗУРАГ ДЭЭДЭ: академик П. П. Лукьяненко теплицэ соогоо шэниисын ургаса шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРОПАГАНДИСТНАР АЙЛШАЛНА

Партиин XXIV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөн хаа хаанагүй улам эршэтэйгээр дэлгэржэ байна. Энэ үедэ пропагандистнарай хүдэлмэри ехэ болоно. харюусалганышье дээшэлнэ. Тиимэһээ Ахын аймагай лекторнүүд хүдөө нютагуудта ошожо, холын фермэнүүдтэ ажалладаг малшадай үмэнэ элдэб темээр лекцинүүдые уншана.

Һаяхан КПСС-эй райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагшын орлогшо В. И. Халматов, «Знание» бүлгэмэй лектор И. М. Туманов гэгшэд аймагай бүхы колхозуудаар ябажа, уласхоорондын байдал тухай болон бусад темэнүүдээр һонирхолтой лекцинүүдые уншаа.

А. ЦЫБИКОВ.

ТҮРЭЛХИДӨӨ БАЯСУУЛБА

Барханай дунда һургуулиин 5—8-дахи классуудай һурагшад өөһэдынгөө һургуулиин хүүгэдэй студида элэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Тэдэнэр Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Б. Аюшинэй «Һалбаран ургаа Буряад оромнай» гэһэн зохёолоор хүгжэмтэ, уран һайханай композици найруулан табяа. Тиихэдэ уран зохёолшо Ц-Б. Бадмаевай «Айлшан» гэһэн зүжэгые Хонхино, Элһэн, Харгана болон бусад нютагуудай ажалшадта харуулжа, түрэлхидөө ехэтэ баясуулһан, үшөө дахин ерэжэ, наада табихаар уригдаһан байна.

Хүүгэдэй тус студиие дунда һургуулиин багша Д. Б. Ринчинова хүтэлбэрилнэ.

С. БУБЕЕВА.

Хурамхаан.

АХА ДҮҮ СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ЛЕНИН ТУХАЙ ДУУНУУДАЙ СУГЛУУЛБАРИ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгридэ гараһан дуунуудай суглуулбари «Ленин тухай дуунууд» гэжэ нэрлэгдээ. Тэрээн соонь венгр хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн В. И. Ленин тухай зуу гаран дуунууд, вождьдо зорюулагдаһан бусад хүгжэмтэ зохёолнууд бии.

ШАХТЁРНУУДАЙ АМЖАЛТА

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриин шахтёрнууд 1970 ондо 28 миллион шахуу тонно шулуу нүүрһэ малтаба. Тиихэдээ жэлэйнгээ түсэбые миллион тонноор үлүүлһэн болоно. Боршод областиин горнягууд илангаяа ехэ амжалта туйлаа: түсэбһөө гадуур 307 мянган тонно түлишэ малтаа. Үйлэдбэри оньһожоруулга энэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэбэ. Тус хэмжээ ябуулгада 730 миллион форинт гаргашалагдаһан байна.

КУБЫН ШЭНЭ ВРАЧНАР

ГАВАНА. (ТАСС). Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ Гаванын университедэй медицинскэ факультедые 460 врач дүүргэжэ гараа. Энэ жэлдэ үшөө 240 врач Санта-Кларын, Сантьяго-де-Кубын университедүүдые дүүргэхэ.

Эдэниие хараада абалсабал, эндэхи медигүүдэй хамтын тоо (дээдэ эрдэмтэнэй, мүн революциин һүүлээр диплом абагшадай) 5,5 мянган хүн болохо.

МЯНГАН СОНХОТОЙ ГЭР

ВАРШАВА. (ТАСС). БЫДГОШ хотодо гурбаад таһалгануудтай табан зуу гаран гэр баригдаба. Эдэнь бүхыдөө түмэр-бетон хэһэгүүдһээ бүридэнэ. Гданьска шэнэ районуудай нэгэндэ мүн тиимэ томо гэрнүүд олоор баригдажа эхилээ.

МАЛШАДАЙ ГАБШАГАЙ АЖАЛ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монгол орон 22.423 мянган толгой малтай юм. Үнгэрөөшэ жэлэй һүүл багта хэгдэһэн бүридхэлһөө энэ тоо элирэн мэдэгдээ. Хүдөөгэй ажалшадай оролдосотой нэтэрүүгээр хүдэлһэнэй ашаар 1967—68 онуудтахи үбһэ тэжээлгүй үбэлэй хүндэ хойшолонгууд гол түлэб бараг дабажа гарагдаа.

Дүрбэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэл—1970 ондо Монголой малшад һайнаар хүдэлөө. Тэдэнэр 7,7 миллион залуу мал түлжүүлһэн байна. Хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд, гүрэнэй ажахынуудта малай 5.458 байра баригдаа. Тэдээн соо 2 миллион шахуу мал байлгажа боломоор. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэб орон дотор 100 процент, нооһоной—101,2 процент дүүргэгдээ.

Малшадай эгээл харюусалгатай, шахардуу үе—үбэлжэлгын түлэг хаһа оронхой. МНР-эй түбэй зонын хэдэ хэдэн аймагуудта саһан ехээр ороо. Зарим нютагта 40 градус хүрэтэр хүйтэрбэ. Энэнь мал адуулхада ехэ бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулна. МНР-эй партийна, гүрэнэй зургаанууд малшадта туһалха тодорхой хэмжээнүүдые абана. Малай байһан газарнуудта үбһэ тэжээл зөөгдэнэ, малшадые эдеэ хоолоор, дулаан хубсаһаар хангана.

Раиса Енина гурбан жэлэй саада тээ хэлхээ холбооной техникум дүүргээд, мүнөө Улаан-Үдын телеграфно-телефонно станцида ажаллана. Тэрэ КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ вахтада жагсаад, халаанайнгаа даабари 120 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: техник Р. Енина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

«БУРЕВЕСТНИК» ЭРХИМЛЭЖЭ ЯБАНА

Дээдэ-Онгостойн санын зүргэ эдэ үдэрнүүдтэ олохон хүнэй анхарал татанаар. Юуб гэхэдэ, Бурядаймнай эгээн бэрхэ санашад профсоюзуудай спартакиадын түрүү һуури эзэлжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэнэ бэшү. Эндэ эрхимлэжэ гараһан спортсменүүд Южно-Сахалинскда үнгэргэгдэхэ зонын спартакиадада БурАССР-эй профсоюзые түлөөлхэ эрхэдэ хүртэхэ юм. Тиимэһээ Дээдэ-Онгостойн санын зүргөөр шанга тэмсэл болоно.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр эрэшүүл урилдаанай эгээн хүшэр 30 километрэй зайе дабажа гараа. Харин эхэнэрнүүд болон эдир басагад 10 километрэй холын зайда урилдаа.

Энэ зайда урилдахадаа, эрэшүүлэй дундаһаа Яков Иванов («Труд») 1 час 36 минута 25 секунда харуулжа, нэгэдэхи һуури эзэлээ. Спортын хүндэтэ мастер Олег Харитонов 2-дохи һуурида гараба. Тэрэнэй саг 1 час 38 минута 40 секунда. Спортын мастер Лубсан Цыбиков («Буревестник») 3-дахи һуури эзэлһэн байна. Тэдэнь — 1 час 39 минута 37 секунда.

СССР-эй спортын мастер Нинэль Паначевская 10 километрэй зайе 36 минута 37 секунда соо гаталжа, эхэнэрнүүдэй дундаһаа спартакиадын чемпионка болоо. Спортын мастерта кандидат Мария Воронина («Буревестник») 37 минута 25 секунда харуулжа, 2-дохи шангда хүртэбэ. Надежда Алешкова («Забайкалец») 37 минута 42 секунда соо зайгаа гаталжа, гурбадахи һуурида гараа.

Эдир басаган Нина Суранова («Спартак»)10 километрэй зүргые 36 минута 15 секунда соо гаталан, эгээл эрхим дүн туйлажа, эдиршүүлэй дундаһаа чемпионкын нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Лидия Разгильдеева («Спартак») 38 минута 20 секунда харуулжа, 2-дохи һуури эзэлээ.

Хоёрдохи үдэр хүбүүд 15 километрэй зайда уһэд шангаар тэмсэһэн байна. Владимир Дуненко («Буревестник») энэ зайда эрхим бэлэдхэлтэй байһанаа гаршэабэ. Тэрэ 47 минута 49 секунда харуулаа. Зүгөөр мүрысөөнэй гурбадахи үдэрэй дүн гаргахада, тэрэ эрэшүүлэй бүлэгэй дундаһаа илажа гараа, оройдоол хоёр спортсмендэ гартаа.

«Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Яков Иванов 15 километрэ болоһон урилдаанда түрүүлжэ, 46 минута 22 секунда соо зайгаа гаталаа. Олег Харитонов хоёрдохи, Лубсан Цыбиков гурбадахи һуури эзэлээ.

Эхэнэрнүүдэй 5 километрэй урилдаанда Нинэль Паначевская 17 минута 11 секунда харуулжа, дахинаа илажа гараһан байха юм. Мария Воронина хоёрдохи, Надежда Алешкова гурбадахи һууринуудта хүртөө.

Бэрхэ санашан Нина Суранова («Спартак») 5 километрэй зайда баһал эрхимлэжэ, спартакиадын чемпион хоёр удаа болобо. Тэрэнэй харуулһан саг эгээл һайн дүн болоно. Иигэжэ энэ басаган эрхим санашан гэжэ нэрлэгдэбэ.

3х5 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн эстафетэ дамжуулгын урилдаанда Нина Сурановагай харуулһан 17 минута 10 секунда бултанайхиһаа эрхим байжа, бэрхэ санашан нэрыень эрхэ дахин баталан гэршэлбэ. Хоёрдохи һуури эзэлһэн «Спартак» бүлгэмэй командада орожо, Нина Суранова урилдаһан байгаа. Бэрхэ бэрхэ санашад Клара Очирова, Мария Воронина, Нинэль Паначевская гэгшэдһээ бүридэһэн «Буревестник» бүлгэмэй санашад 54 минута 22 секунда харуулжа, эстафетэ дамжуулгын урилдаанда чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн 4х10 километрэй зайда эстафетэ дамжуулгын урилдаанда студентнэрэй бүлгэмэй санашад 2 час 28 минута 27 секунда харуулжа, нэгэдэхи һуурида гараа. «Труд» команда 2-дохи, «Спартак» 3-дахи һууринуудые эзэлээ.

Командануудай дундаһаа «Буревестник» бүлгэмэй санашад эрхимлээ. Харин «Спартагай» спортсменүүд 2-дохи, «Забайкалец» клубайхид 3-дахи һууринуудта...

Санаар болоһон мүрысөөнэй гэсхэлдэ эдир хүбүүд 20 километрэй зайда, харин эрэшүүл 50 километрэ урилдажа, чемпионой үндэр нэрэ зэргын түлөө тэмсэхэ юм.

Н. ИВАНОВ,
спартакиадын главна секретарь.

ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГОЙ ГЭРШЭ

Профсоюзуудай үбэлэй долоодохи спартакиадын программада оруулагдаһан мүрысөөн трамплинһаа һүрэлгөөр Улаан-Үдэ хотын спортын бүлгэмүүдэй спортсменүүдэй дунда үнгэргэгдэбэ. Энэ мүрысөөн манай республикада наяшагай далганжэ эхилһэншье һаа, эрэлхэг зоригтой, шамбай бэрхэ спортсменүүдэй дурыень татаһаниинь гайхалтай. Аршан тосхон шадархи уулэхэлэн гоё газарта 35 метр үндэртэ тухеэргэгдэһэн трамплинһаа һүрэхын тула спортсменүүд хойноо хойноһоо һубарилдан, хада өөдэ гаранад...

...Түрүүшын ээлжээндэ эрэшүүл мүрысөөндэ болонхой, трамплинай табсан дээрэ гараад, мүрысөөнэй судьягай дохёо хүлеэн зогсоно.

— Түрүүлэн локомотив-вагон заһабарилгын заводой спортын клубай түлөөлэгшэ Александр Самарцев һүрэхэнь,—гэжэ судьягай сонсохолтойнь зэргэ, хонхын шэнгэн абяан агаарта суураташана.

Дээшээ харан гэнээ Александр Самарцев бүргэд мэтэ агаарта дүүлээд, нюдэ сабшаха зуура, доошоо шэдэһэн шулуундал шуумайна.

— Түрүүшынь һүрэлгэ 33 метр болоо,—гэһэн сонсохол дуулдаба. Эгээн түрүүн һүрэһэн хүнэй дүн яһала һайн ха. Бултаа амаршалһан тэмдэг нүхэртөө хүргэнэд. Хоёрдохи, гурбадахи ээлжээндэ һүрэһэн спортсменүүд бирабагүй. Эдэнэр техникэ муутайгаар аад. 20—25 метрэй зурлаа дээрэ буубашье, доошоо һолжоргоор унашаһан байгаа.

Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй командын нүгөөдэ түлөөлэгшэ Владимир Бойков һүрэхэдөө нүхэрыгөө харуулһан трамплинһаа тээ саана буушаба. Дүн гаргахадань, тэрэнь 35 метр болоо. Зүгөөр Владимир газарта хүрэхын тэндэ хэлбэлзэд, үрөөһэн гараараа газар һабардаһан тулада хоёрдохи һуури эзэлээ. Юуб гэхэдэ, спортсмен бүхэн хоёр хүл дээрээ бууха, унангүй сааша һолжорхо дүримтэй ха юм.

Спортсменүүд хоёрдохи һүрэлгын сонсохолдохоор үшөө холо, һайнаар һүрэхые оролдон, табсан дээрэһээ бээ шадажэрхиһэн шэнгеэр харагдаха юм. Александр Самарцев хоёрдохёо һүрэхэдөө түрүүшынхиһээ бури гоё һайхаар газарта буужа, һомон мэтэр доошоо һ о л ж о р б о. «Һүрэлгынь дүн—34 метр, эрхим» гэһэн сэгнэлтэ мүрысөөнэй судьянууд угэбэ. Владимир Бойков, Геннадий Юрков гэгшэд һүрэхэдөө, 34,5 31 метрэй зурлаанууда буубa. Эдэнэрэй хоорондо болоһон мүрысөөнэй дүн гаргахада, Александр Самарцев эрхимлэһэн, Бойков, Юрков гэгшэд удаадахи һуури эзэлһэн байба.

Эрэшүүлэй удаа мүрысөөндэ эдиршүүл баһал эрэлхэг зоригтой байһанаа харуулжа, олон сугларагшадые баясуулна. Тэдэнэй нэгэн—Владимирай дүү Бойков Василий Бойков бусадһаа түрүүлэн һүрэхэдөө, ахынгаа 6 лан 35 метрэй зурлаа дээрэ буунынгаа хойто үзүүрээр дайралдажа, шуран бэрхээр доошоо һолжороод гарашана. Василий хоёрдохи һүрэлгэдөө шадаһанаа бэрхээр һүрэжэ, дүн хамтадаа 187,5 очкотой болоһо, түрүү һуури эзэлээ. Эрхимлэшэ 4—7 метр доогуур һүрэһэн Александр Меньшенин, Сергей Киселев гэгшэд удаадахи һуури эзэлээ.

Хойто ударынь эрэшүүл, эдиршүүл спортын хоёрдохи зүйл—15 километрэй зайда хоорондоо урилдажа, урда үдэрэйгөө конуудые нэмэхые оролдоно. Энэ километрэй зайе нэгэ час 01 минута соо гаталһан Г. Гордиев бусадһаа эрхим саг харуулжа, түрүү һуури эзэлбэ. Владимир Бобров, Геннадий Шебляков гэгшэд удаадахи һуури эзэлээ. Эдиршүүлэй дундаһаа И. Ноговгонов дүн хамтадаа 183,5 очко абажа, түрүү һуурида гараһан байна.

Мүрысөөндэ эрхимлэһэн спортсменүүд облпрофсоветэй грамота, үнэтэ шангуудта хүртэбэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

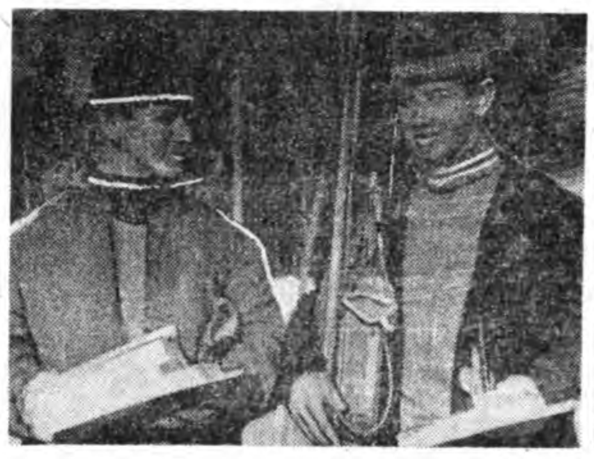

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Мүрысөөндэ түрүү һууринуудые нэгые эзэлһэн аха дүү Владимир, Василий Бойковтон. 2. Мүрысөөнэй судья Владимир Бобров эрхимлэгшэдтэ облпрофсоведэй грамотануудые шан барюулжа байна.

Авторай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ПНР-эй хүтэлбэрилэгшэд Щецин ба Гданьск ошобо

ВАРШАВА. (ТАСС). ПОРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевич Щецин ба Гданьск ошобо гээд ПАП агентство мэдээсэнэ. Судна бүтээлгын предприятинуудай коллективүүдэй түлөөлэгшэдтэй ПНР-эй хүтэлбэрилэгшэд уулзаба. Ороной политическэ, экономическа шухала асуудалнуудаар хөөрэлдөөн болобо.

Анджелые амаршална, үмөөрнэ

НЬЮ-ЙОРК. Анджела Дэвисэй түрэһэн үдэртэйнь дашарамдуулан эльгээгдэһэн амаршалгын телеграммануудай тэрэнэйнэ сулөөлхын түлөө тэмсэлэй эмхидхэгшэ национальна нагадэмэл комитетдэ эдэ үдэрнүүдтэ хэдо орожо байна.

Үсэгэдэр, Анджела Дэвисэй түрэһэн үдэр, тэдэ телеграммануудые тэмдэ, өөртэнь дамжуулагдаһан байгаа.

Үдэртөө зуу гаран бэшэг Америкын элдэб хүн зонһоо Анджелын нэрэ дээрэ энэ комитетдэ абтана. Политически дархалһан хуурмаг «хэрэгые» урдаа барижа, хархисуудай үүдхэһэн хардалга гүрдэлгэ эсэргүү бүхэнациональна кампанида эдэбхитэйгээр хабаадалсаха хүсэлтэй байһанаа тэдэ бэшэгэй авторнууд мэдүүлнэ.

НЬЮ-ЙОРК. Анджела Дэвисэй политическэ хэрэгээр США-гай түрмэнүүдтэ һууһаар байгаа бусад хүнүүдые хамгаалһан олониитын митинг Нью-Йоркын залнуудай нэгэн соо болобо.

БЕРЛИН. Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын федерациин бюрогой гэшүүн Хельга Дикель Америкын патриот А. Дэвисые сулөөлхын түлөө уласхоорондын хүдэлөөнэй улам үргэдхэжэ байһые тэмдэглэбэ. Тэрэ басагые сулөөлхын түлөө тэмсэл элдэб үзэлтэй эхэнэрнүүдэй арюун хэрэгынь үнинһөө хойшо болобо гэжэ Х. Дикель тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ. Франциин ажалай бүгэдэ ниитын конфедерации конфедеральна бюро ами наһандань аюул тохёолдоод байһаа Анджела Дэвисые сулөөлхын түлөө тэмсэлдэ хабаадалсахые Франциин бүхы ажалшадые уряалба.

(ТАСС).

Хархисуудай харата ябуулгань буруу һүрэхэ

САНТЬЯГО. (ТАСС). Сальвадор Альендын правительствые унагааха гэһэн хорото ябуулгаа Чилиин хархисууд улам шангадхана. Хархисууд хэдэн шэгэлээр тэрэ ябуулгаа үйлэдэнэ гээд «Сигло» газетэ бэшэбэ. Абаахайн шулһэн мэтээр, хёрото ябуулгынгаа шулһэ ходо татажа, президентын ами наһа хорлохо гэһэн ябуулга түхеэрэжэ, бүхы үзэлтэнэй фронт бүридүүлхэ гэһэн һэдэлгэ хэжэ байһынгаа гадуур, гражданин дай үүдхэхын тулада Чилиин экономикые доройтуулха хүсэлтэй байна гээд.

Энэ зорилгоор хархисууд элдэб үнгын худал хуурмаг зар тунхаг тараана, хардалга гүрдэлгэ хэжэ, доодо ба дунда шадалтанай дурые гутааха гэжэ һэдэнэ.

Хархисуудай доботолгодо харюу үгэхын тулада һэримжэе бэхижүүлхыень Чилиин ажалшадые зониие энэ газетэ уряална.

Правительствануудай һэлгэлдэзэшье һаань, үгытэй ядуу байдал тэрэл зандаа үлэдэг

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин 2 миллион гаран үхибүүд үгытэй ядуу байдалда мүнөө үедэ ажаһуунад, тэрэнэй шалтагаанинь, ажалша түрэлхидэйнь салин хүлһэнэй бага байһан, мүн юумэнэй үнэ сэнгэй хододоо нэмэжэ байһан ушар болоно. Англиин хүн зондо медицинскэ туһалжа, тэдэниие эрдэм номдо һүргэхэ хэрэг түлөөһэгүйгөөр бэелүүлэгдэдэг шэнгеэр наагуураа һайхадхагдаһан байна. Эндэхи «тулөөһэгүй» тэдэ тэдхэмжэнүүдэй түлөө ажалшан зондо айхабтар ехэ алба налог ашагладаг. Тиихэдэ «түлөөһэгүй» тэдхэмжэнь түлөөһэтэй болоно ха юм. Үгытэй айлнуудай үхибүүдэй байдал шэнжэлһэн ниитын эмхиин элидхэл дотор энээн тухай дахагдана.

«Засагаа бэе бээдээ дамжуулдаг лейбористнуудай, консерваторнуудай правительствануудай эгээн лэ ядуу зоной социальна хэрэгламжые захаяваршье хангажа шадаагүй»,— гэжэ «Таймс» газетэ бэшэнэ.

Кампалада юун боложо байнаб

НАЙРОБИ. (ТАСС). Январиин 25-най үүрээр Угандын ниислэл хотын үйлсэ гудамжануудта автомадай ба пулемёдой буудалдаан дуулдашаба гэжэ Кампалаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. Танкнуудай, бронемашинануудай сэрэгүүд городой үйлсэнүүдтэ гараба гээд мэдээсэлнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ. Городой барууны талые бүхэлдэнь, тэрэ тоодо парламентын байшангые, республикын президентын ордониие сэрэгэй частинууд хүрээлэн бүһэлөөд байха юм. Буудалдаан хэдэн час соо үргэлжэлбэ.

Кампалада юун боложо байһан тухай тодорхой мэдээнүүд мүнөө дээрэ үгы. Гэбэшье хани барисаата нациинуудай конференцидэ Сингапур ошоһон Угандын президент Милтон Оботэ гэгшын ниитэлһээ һарнауниу, хамбаашалхаан правительстводэ эсэргүү этэгээдүүд бүгэдэнэ үүдхэбэ ёһотой гээд тухайлагдана.

Президент Оботе Найроби городоор дайраад, Эхэ орондоо бусахаа январиин 25-най үглөөгүүр Сингапурһаа ниидэжэ гараба гээд тэндэһээ мэдээсэгдэнэ.

Угандын радиогой мэдээсэл

КАМПАЛА. (ТАСС). Угандадахи засагые сэрэгэйхид гартаа абаба гэжэ январиин 25-най үглөөгүүр Кампалын радио мэдээсэбэ. Өөрынгөө нэрэ нюуһан офицер радиогоор үгэ хэлэхэ зуураа, энээн тухай дуулгаба.

Правительствын политикые буруушаажа байһан тулада орон соохи засагые гартаа абабабди гэжэ сэрэгэй офицернүүдэй түлөөлэгшэ мэдүүлһэн байна.

«Ороной хүтэлэлэнэй түлөө харюусалга» генерал-майор Иди Амин даажа абаха юм гэжэ тэрэ офицер тэмдэглэжэ, сонособхоло.

Удэшын 7 часһаа үглөөнэй 6 час 30 минута хүрэтэр комендантска час Кампалада тогтоогдоһон тухай радио баһа мэдээсэбэ.

Неофашистнуудай хорото аашануудта эзэбүүрэхэл

РИМ. (ТАСС). Италиин социальна хүдэлөөнэй (неофашис партиин) гэшүүдэй хорото аашаа бүриил олоор гаргажа байһандань тон ехээр дураа гутан эзэбүүрэжэ байһанаа Италиин демократическа, түрүү зон элирхэйлэн мэдүүлнэд.

Сицили аралай Накино городто январиин 24-дэ Италиин компартиин таһагай байшан худар бандидууд бүхэм дайрба. Тиигэжэ, тэндэ байһан хоёр коммунист хүндөөр шархатуулагдаба. Бомбын тэһэрхэдэ, тэрэ байшан, дүтынгые гэрнүүд гэмтэһэн байха юм.

Ломбарди областиин Лекко городто неофашистнууд буу зэбсэг барижа, ажалшадта доботолон ороод, хэдэн хүдэлмэрилэгшэдые, профсоюзна хүтэлбэрилэгшые гэмтэһэн байһан.

Демократическа, түрүү партинууд, профсоюзуудай үүсхэлээр фашистнуудай хорото аашануудые буруушаажа, нэгэн бүгэдэ ниитын забастовко городто үнгэргэгдэхэнь.

КУБЫН АЖАЛШАДАЙ АМЖАЛТА

ГАВАНА. (ТАСС). Шэнэ ургасын саахар мүнөө үедэ абтажа байна. Кубын 119 завод саахар гаргажа эхилээ. Үшөө 33 завод һаяар энэ ажалаа эхилхэ.

Саахарай эшэ хурааха хүдэлмэриин халуун хаһа соогоо ябажа байхадань, хото хүдөөгэй олон мянган һайн дуратан хүдөөгэй ажалшадта туһалхая ошобо. Саахарай эшэ хуралгада 15 мянган хүниие эльгээхэ гэһэн Гаваньгын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай премьер-министр Фидель Кастрын урида харюу болгон, Лас-Вильяс, Камагуэй провинцинуудай 50 мянган һайн дуратан тэрэ ажалда ошохоёо байһанаа мэдүүлбэ.

ДРВ-гэй зон сагаалжа эхилбэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Январиин 26-да ДРВ-гэй зон сагаалжа эхилбэ. Тэрэнь «Тэт» гэжэ нэрэтэй. Сагаан һара гэшүү вьетнам арадай заншалта һайндэр байха юм. Зол жаргалта, энхэ амгалан байдалаа вьетнам арад сагаан һаратай холбожо, социализм байгуулхадаа, США-гай эзэрхэг түримхэй дайнда эсэргүү тэмсэхэдэ, ажалай ба дайшалхы гайхамшагта шэнэ түйлалтын һайндэр гэжэ тэдэнэр сагаан һарые тэмдэглэнэ.

ДРВ-гэй арад зон хабарай энэ һайндэрые ажалай эхэнүүд бэлэгээр угтаба. Ханойн хэдэ хэдэн предприятинууд январь һарын 3 неделиин даалгабари амжалтатайгаар дүүргэнхэй.

Ажалай илалтанууд тухай мэдээсэлнүүд бусадшье хото городууднаа, хүдөө нютагуудһаа абтана.

Энээнэй урда тээ хэдэн жэлэй турша, мүн мүнөөшье жэл, Вьетнамай Демократическа Республикада дайн сэрэгэй орон байдалда Сагаан һараа тэмдэглэжэ байха юм. Тиимэһээ дайшалха бэлэн байдалаа бури шангадхалгын тэмдэг доро шэнэ жэлэй һайндэр эхилбэ.

Бүхы Вьетнамай Демократическа Республикадай адли, һайндэрэй Ханой хотошье ажалаинга, дайшалхы вахтада хатуу зоригтойгоор жагсанхай.

Урда Вьетнамайдахи байдалаа саг зууграр болюулха тухай захиралта

ХАНОЙ. (ТАСС). Сагаан һаратай дашарамдуулан, январиин 26-най 00 часһаа январиин 30-най 00 час хүрэтэр дайсанда эсэргүү байлдаагаа болюулха гэһэн захиралта Урда Вьетнамые сулөөлхын түлөө тэмсэгшэ арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командовани үгэбэ гээд сулөөрэлгын хэбээлдэй агентство мэдээсэнэ.

Патриодуудай доботолго

ЛОНДОН. (ТАСС). Ниислэл хотоһоо 13 модондо байдаг Пномпениин аэропортоор Камбоджын патриодууд дахин доботолго хэбэ. Сэрэгэй хэрэгсэл энэ аэродромоор дамжуулан, Урда Вьетнамһаа асарагдадаг. Тиигэд тэрэ аэродромые патриодууд минэ болон ракетаар буудаба гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ. Городые тойруулан табиһан, Пномпениин сэрэгэй бэхижүүлмэл постнуудта бүхэли һүниин турша соо баһа доботолго хэгдэбэ.

Пномпениин зарим районуудта комендантска час сонсохогдоһон байна.

Белфастда тулалдаан дахин болобо

ЛОНДОН. (ТАСС). Хойто Ирландиин ниислэл — Белфаст хотодо январиин 25-най һүни Хойто Ирландиин зоной, Англиин сэрэгүүдэй хоорондо тулалдаан дахин болобо. Хойто Ирландиин зоной зуун хүн солдатнуудые, полицинхиндые шулууһаар шэдэбэ. Шэнэ тухэлэй зэбсэг — уһа сасадаг пушкануудые, хүниие унаса сохидог резинэ тобшонуудые солдатууд хэрэглэһэн байна. Сэрэгэйхид, полицинхид гэрэй орохо бүхы харгынуудые хаанхай. Англиин сэрэгэй командованиин түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, 20 гаран хүн арестовалагдаба. Полициин 10 хүн шархатаба. Энэ городтохи байдал шахардуу байна.

Камбоджын сэрэгүүдые алуурхшад һургана

Урда Вьетнамда, Таиландын Камбоджын сэрэгүүдые США-гайхид һургаха гэжэ Пентагоной түлөөлэгшэ Джерри Фрейдин мэдэрхэ батлай болобо. Олон ороной национально-суулөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадагшадые зэрлиг муухайгаар хюдажа, муу нэрэтэй болоһон «ногоон тойробшонууд» гэжэ американ тухай сэрэгүүд Урда Вьетнамда, Таиландын газар дээрэ Камбоджын сэрэгүүдтэ «дүй дүршэлөө» дамжуулжа байдаг юм.

ХЭМЭП СЭСЭГҮҮД

Ленинэй орденто Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээдэг цехэй коллектив шубуунай үдэнүүдтэ элдэб үнгэ оруулаад, гоё һайхан сэсэгүүдые хэдэг байна. Эндэхи хүдэлмэришэдэй хэһэн сэсэгүүдээр республикымнай олохон магазинуудай гэр байраа шэмэглэһэн байха.

Һаяшаг энэ цехэй хүдэлмэришэд элдэб зүйлэй гоё һайхан сэсэгүүдые хэжэ, Алас-Дурнын Хабаровск хотын ажалшадта эльгээбэ. Холын бэшэшье городуудай ажалшадта шубуунай үдөөр хэгдэһэн һайхан сэсэгүүд эльгээгдэхээр хараалагдана.

Г. СТЕПАНОВ.

ЗАНШАЛТА ҺАРА ЭХИЛБЭ

Комсомолой организацинуудтай суг хамта ДОСААФ-ай республиканска эмхинүүд Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй үдэрые баяр ёһололой оршон байдалда хэн бүри тэмдэглэхэ.

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 53-дахи жэлэй ойдо, партиин XXIV съездэдэ зориулагдаһан ниитэ хамгаалгын хүдэлмэриин талаар заншалта һара республика дотор энэ жэлдэ үнгэргэгдэхэ тухай тогтоол ДОСААФ-ай республиканска комитедэй президиум, ВЛКСМ-эй обкомой бюро һаяхана баталан абаа. Энэ һарань байгша оной январиин 23-һаа февралиин 23 болотор үнгэргэгдэхэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ барилганууд дээрэ, предприятинуудта, колхоз, совхозуудта, эмхи зургаануудта, һургуулинуудта, ДОСААФ-ай клубуудта, һуралсалай пунктнуудта лекцинүүд, элидхэлнүүд уншагдаха, буланууд болон стендүүд түхеэрэгдэхэ ёһотой.

Граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнуудта хабаадагшадтай, сэрэгэй частиин дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй отличнигуудтай комсомольцуудые, залуушуул уулзажа, үдэшэнүүдые үнгэргэхэ юм.

Ажалшадай бүхы коллективүүдтэ, һургуулинуудта ДОСААФ-ай эхин эмхинүүдые байгуулха, залуу хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые, колхозниргуудые, һурагшадые ДОСААФ-ай гэшүүндэ олоор абаха хүдэлмэри энэ һара соогоо үргэн дэлисэтэйгээр ябуулха шухала. Гэшүүдэй түлбэри с у л г у у л г ы н х а жэлэй түсэб февралиин 23 болотор 40 процентээр дүүргэгдэхэ ёһотой.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн комсомольцуудай, ДОСААФ-ай гэшүүдэй дунда улам үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ байна.

Заншалта һарын үдэрнүүдтэ эрхим һайнаар хүдэлһэн ВЛКСМ-эй болон ДОСААФ-ай районно комитедүүд, мүн баһа эдэбхитэй урмашуулгын шангуудта хүртэхэ юм. Түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн ВЛКСМ-эй болон ДОСААФ-ай райкомуудта иимэ шангууд барюулагдаха гэбэл:

нэгэдэхи шан—50 түхэриг;
хоёрдохи шан—35 түхэриг;
гурбадахи шан—25 түхэриг;

Энээнһээ гадна, шангай һууринуудые эзэлэгшэд ВЛКСМ-эй обкомой болон ДОСААФ-ай республиканска комитедэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаха. Ниитэ-обороно хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан хүнүүд грамотануудта, значогуудта хүртэхэ байна.

Г. ЗЫБИНА,
ДОСААФ-ай республиканска комитедэй ахалагша инструктор.

ТОБШОХОНООР...

☆ М. Горькиин нэрэмжэтэ библиотекын уншалгын зал соо «Парти—манай ударидагша» гэһэн темээр лекци-концерт һаяболобо.

Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша И. Я. Забельский лекци уншаһан, филармониин артистнар парти тухай дуунуудые дуулаһан, пластинкануудшье эндэ шагнагдаһан байна.

☆ Тиихэдэ долоон хоног соогоо нэгэ удаа пятницада үнгэргэгдэдэг хэшээл библиографическа хүдэлмэреэр эмхидхэгдэбэ. Эндэ хабаадагшад оройдоо 5 хэшээл шагнаһанай һүүлээр библиотечнэ ба библиографическа хэрэгые һайн мэдэдэг болохоо юм.

Е. ЖАРКОВА,
библиотекын хүдэлмэрилэгшэ.

«ПРАВДА БУРЯТИИ» МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Социализм улгэнүүдые абаад...» гэһэн түрүү бэшэг. «Энэ коллектив эршэмтэйгээр хүдэлнэ» гэһэн корреспонденци. «КПСС-эй ээлжээтэ съездые угтуулан» гэжэ гаршаг доро информацинууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Тункын бэшүүрэй аймагуудай пенсионеруудай конференциин материалнууд. Һүн ороной доторнай. В. Окуневой «Гэр хахадаа дуталдаһаб?» гэжэ статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Хэдэн дооод байбал, хани нүхэрөө хэрэг хош» гэһэн П. Кириковагай корреспонденци. Хилын саанаһаа һан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Республикын нютагай һонин. «Ажаһуулалгын фондын нирхолтой болоно» гэһэн репортаж. АПН-эй материал. Сонсохолнуд...

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. УЛААН ҮДЭ ХАРУУЛНА: ... часһаа үхибүүдтэ зориулагдаһан мультфильм. 18.20—«Не только оружием» гэһэн кинооче... 18.50—«Телепанорама». 18.50—«Бурятский спорт» гэһэн киножурнал. 19.00—«Модо бэлэдхэгшэдтэ зориулагдаһан техническэ модой шэнэ һонин» гэһэн дамжуулга. 19.30—«Пэдагоһий иней» гэһэн уран һайханай фильм. 21 час—24 час хүрэтэр Москвагаар дамжуулга. 21.00—«Эфир соо дуулаһаар» гэһэн дамжуулга. 22 час—«Поэт, драматург, публицист» гэһэн А. Сафроновой 60 наһанай ойдо зориулагдаһан дамжуулга. 23.15—«Россия санашад» гэһэн дамжуулга. 23.30 — «Милиции ардуудай ленинскэ университет».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА. УЛААН ҮДЭ ХАРУУЛНА: 12 часһаа «Адъютант его превосходительства» гэһэн уран һайханай телевизионно фильм. 13.15 — «Звезды Африки» гэһэн кинооочерк. 13.35—концерт. 14 часһаа 19.30 минута хүрэтэр Москвагаар дамжуулга. 14.00—орон дотоорхи һонин. 14.10—концерт. 15.15—«Читай-город» гэһэн һургаалта зориулагдаһан дамжуулга. 15.45 —«Амитадай ажабайдал» гэһэн дамжуулга. 16.45—«Спартакиада алхалыш» гэһэн дамжуулга. 17.15 «Миллион ардуудай ленинскэ университет» гэһэн дамжуулга. 17.45—телезужэг. 19.00—һүүлэй һониной программа.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-66, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-31, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. Н-04331. Заказ № 86...